

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

УНИВЕРЗИТЕТСКИ БИЛТЕН

октомври 2020 година
Штип

Број 263, 15 октомври 2020 година

Издавач:

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Уредник на издавачка продукција: проф. д-р Лилјана Колева Гудева

Главен и одговорен уредник: проф. д-р Блажо Боев

Уредници: проф. д-р Мишко Цидров, м-р Ристо Костуранов

Лектор: Даница Гавриловска Атанасовска

Техничко уредување: Кире Зафиров

Печати: Печатница „2- Август“ - Штип

ISSN: 1857- 8497

СОДРЖИНА

РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ АЛГОРИТМИ И СИМУЛАЦИЈА НА ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИКА ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП	5
РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ АЛГОРИТМИ И ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА НА ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИКА ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП	20
РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ МЕТОДИКА И ОБРАЗОВАНИЕ НА НАСТАВНИЦИ НА ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП	27
РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ „ЕЛЕКТРИЧНИ МЕРЕЊА - ЗБИРКА ЗАДАЧИ И ПРОБЛЕМИ“ ОД ПРОФ. Д-Р ВЛАТКО ЧИНГОСКИ И АС. ДОКТОРАНД М-Р БИЛЈАНА ЧИТКУШЕВА-ДИМИТРОВСКА, ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП	45
РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „МЕЃУНАРОДНО КАЗНЕНО ПРАВО“ ОД ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР Д-Р ОЛГА КОШЕВАЛИСКА И ДОЦЕНТ Д-Р ЕЛЕНА МАКСИМОВА, ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП	49
РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „МЕЃУНАРОДНО КАЗНЕНО ПРАВО“ ОД ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР Д-Р ОЛГА КОШЕВАЛИСКА И ДОЦЕНТ Д-Р ЕЛЕНА МАКСИМОВА, ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП	54
РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ „СМЕТКОВОДСТВО“ - ПРАКТИКУМ ОД ПРОФ. Д-Р МАРИЈА МАГДИНЧЕВА-ШОПОВА, ФАКУЛТЕТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП	57
РЕЦЕНЗИЈА НА УЧЕБНИКОТ „СМЕТКОВОДСТВО“ ОД Д-Р МАРИЈА МАГДИНЧЕВА-ШОПОВА, ФАКУЛТЕТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП	60
РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ ЗА УЧЕБНИК „ОДБРАНИ ПОГЛАВЈА НА КЛИНИЧКА БИОХЕМИЈА ЗА ЛАБОРАНТИ“ ОД ВОНРЕДЕН ПРОФ. Д-Р ДАНИЈЕЛА ЈАНИКЕВИЌ-ИВАНОВСКА, ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП	63
ПРЕГЛЕД НА НАСЛОВИ НА ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ И СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ТРУДОВИ ОДОБРЕНИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНИОТ СОВЕТ НА ЕДИНИЦАТА	66

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ
ОБЛАСТИ АЛГОРИТМИ И СИМУЛАЦИЈА НА
ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИКА ПРИ
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр. 1502-97/6 од 25.9.2020 година, донесена на 183. седница на Наставно-научниот совет на Факултет за информатика, одржана на 25.9.2020 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научните области алгоритми и симулација на Факултетот за информатика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коџа“ на 5.9.2020 година и во предвидениот рок се пријави:

Д-р Наташа Стојковиќ, доцент на Факултетот за информатика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатика да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатката **д-р Наташа Стојковиќ (Максимова)** е родена на 1.7.1977 година во Кочани. Основно образование завршува во ОУ „Тодор Арсов“ во с. Зрновци, со континуиран одличен успех. Средното образование на природно-математичката насока го завршува во ДСУ „Љупчо Сантов“ во Кочани, со континуиран одличен успех.

Високо образование завршува на Природно-математичкиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во 2000 година, насока наставна математика. Во 2002 година на истиот факултет ги комплетира испитите од насоката Применета информатика, со просечен успех 8,31. Со одбрана на дипломската работа „*Вериги на Марков*“ се стекнува со звање **дипломиран професор по математика**, а со одбрана на дипломската работа „*Web ориентирана апликација со користење на Oracle Designer 9i*“ се стекнува со звањето **дипломиран инженер по информатика**.

Во академската 2002/2003 година се запишува на постдипломски студии по теориска информатика на Институтот за информатика при Природно-математичкиот факултет во Скопје. Испитите од постдипломските студии ги положува со просечен успех 9,66. На 30 јуни 2009 година магистрира на тема „*Надежност на повеќесостојбени двотерминални транспортни системи*“ на Институтот за информатика при Природно-математичкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, под менторство на проф. д-р Марија Михова и се стекнува со академски степен **магистер на информатички науки**. На 12 ноември 2015 година ја одбранува докторската дисертација со наслов „*Надежност на повеќесостојбени двотерминални транспортни системи и оптимално подобрување на нивните перформанси*“ на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, под менторство на проф. д-р Марија Михова и се стекнува со академски степен **доктор на информатички науки**.

Во 2003 година, д-р Наташа Стојковиќ се вработува како програмер во фирмата Data Medical Software каде што работи до 1.4.2008 година. Во 2008 година се вработува како помлад асистент во областите алгоритми и симулација на Факултетот за информатика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Во 2010 година таа е избрана за асистент, а

потоа во 2014 година е реизбрана во истата област. Во тој временски период остварува забележителни научноистражувачки и наставно-образовни активности.

На 7.3.2016 година, д-р Наташа Стојковиќ е избрана за доцент на Факултетот за информатика во наставно-научните области алгоритми и симулација.

За време на овој изборен период кандидатката има забележителни наставно-образовни и научноистражувачки активности како што се: наставно-образовен ангажман на предметите Напредни алгоритми, Теорија на графови, Теорија на информации, Дигитално процесирање на сигнали и Моделирање и симулации во Штип и во Кавадарци, како и наставниот ангажман на предметите Математика 1, Математика за бизнис и Финансиска и актуарска математика на Економски факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, дисперзирани студии во Скопје; учествува на повеќе меѓународни конференции; има објавени научни и стручни трудови во меѓународни списанија; автор е на скрипта и практикум во областа теорија на информации и дигитално процесирање на сигнали; член е во неколку научни и стручно-апликативни проекти и слично.

Кандидатката д-р Наташа Стојковиќ и денес работи на Факултетот за информатика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип како доцент во наставно-научните области алгоритми и симулација.

Општи услови за избор:

- Просечен успех – додипломски студии 8.31, постдипломски студии 9,66;
- Научен степен – доктор на науки. Докторскиот труд под наслов „Надежност на повеќесостојбени двотерминални транспортни системи и оптимално подобрување на нивните перформанси“ е одбранет на 12.11.2015 година на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје;
- Претходен избор во звање – со Одлука бр. 1502-66/13 од 7.3.2016 година на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатика д-р Наташа Стојковиќ е избрана во звањето доцент по наставно-научната област алгоритми и симулација;
- Објавени научни трудови во референтна научна публикација – кандидатката д-р Наташа Стојковиќ има објавено 8 (осум) научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните 5 (пет) години пред објавувањето на огласот за избор во меѓународни списанија со и без импакт фактор и 19 (деветнаесет) научни труда на конференции во земјава и во странство:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание/публикација	Години на излегување на списанието
1	Miteva, Marija and Koceva Lazarova, Limonka and Stojkovicj , Natasha and Stojanova, Aleksandra (2020)	A way to generate singular matrix	Advances in Mathematics: Scientific Journal, 9 (7). pp. 4329-4344. ISSN 1857-8365, 2020 Индексира во <u>Scopus</u> <u>ZentralBlatt MATH</u> <u>Mathematical Reviews</u> (MathSciNet) <u>ICI World of Journals</u> <u>COBISS</u> http://eprints.ugd.edu.mk/24371/	списание од 2012
2	Stojkovic , Natasa and Kocaleva, Mirjana and Stojanova, Aleksandra and Janeva, Isidora and Zlatanovska, Biljana (2019)	Visualization of Ford-Fulkerson algorithm	Balkan Journal of Applied Mathematics and Informatics, 2 (2). pp. 7-20. ISSN 2545-4803, 2019 (http://eprints.ugd.edu.mk/23121/)	списание од 2018
3	Stojkovic , Natasa and Kocaleva, Mirjana and Miovski, Jordan and Zlatanovska, Biljana (2019)	Four color theorem – map solver	In: Proceedings of the Fifth Conference of Mathematical Society of Moldova IMCS-55, 28 Sept - 1 Oct 2019, Chisinau, Republic of Moldova, pp. 247 -250, 2019 (http://eprints.ugd.edu.mk/22638/)	конференција од 2014

4	Z l a t a n o v s k a , Biljana and Stojkovic, Natasa and Kocaleva, Mirjana and Stojanova, Aleksandra and Lazarova, Limonka and Gobubovski, Roman (2018)	Modeling of Some Chaotic Systems with AnyLogic Software	TEM Journal, 7 (2), ISSN 2217-8309 / 2217-8333 (Online), pp. 465-470 ,2018 Индексирано во: Web of Science, Scopus, Copernicus, Google scholar, DOAJ, EBSCO etc. (http://eprints.ugd.edu.mk/20140/)	списание од 2011
5	Tosheva, Sofija and Stojkovic, Natasa and Stojanova, Aleksandra and Zlatanovska, Biljana and Martinovska Bande, Cveta (2017)	Implementation of adaptive “E-shool” System	TEM Journal, 6 (2), ISSN 2217-8309 / 2217-8333 (Online), pp. 349-357 , 2018 Индексирано во: Thomson Reuters, Scopus, Copernicus, Google scholar, DOAJ, EBSCO etc. (http://eprints.ugd.edu.mk/17843/)	списание од 2011
6	Kocaleva, Mirjana and Stojkovic, Natasa and Stojanova, Aleksandra and Krstev, Aleksandar and Zlatanovska, BiljanA (2017)	Improving on teaching curriculum of Calculus 2 at Technical Faculties	IEEE Global Engineering Education Conference (EDUCON), 25-28 Apr 2017, Athens, Greece, pp. 594-601 Индексирана во: Scopus SJR (0.197) (http://eprints.ugd.edu.mk/17632/)	конференција од 2009
7	Stojanova, Aleksandra and Stojkovic, Natasa and Kocaleva, Mirjana and Koceski, Saso, (2017)	Agent-based solution of caregiver scheduling problem in home-care context.	In Proceeding 14th International Conference on Informatics and Information Technologies, 07-09 Apr 2017, Mavrovo, Macedonia, 2017 (http://eprints.ugd.edu.mk/17642/)	конференција од 2003

8	Stojanova, Aleksandra and Stojkovic, Natasa and Kocaleva, Mirjana and Zlatanovska, Biljana and Martinovska Bande, Cveta (2017)	Application of VARK learning model on “Data Structures and Algorithms course	IEEE Global Engineering Education Conference (EDUCON), 25-28 Apr 2017, Athens, Greece, pp. 608-615 Индексирана во: Scopus SJR (0.197) (http://eprints.ugd.edu.mk/17633/)	конференција од 2009
9	Stojkovic, Natasa and Stojanova, Aleksandra and Kocaleva, Mirjana and Zlatanovska, Biljana and Karamazova, Elena (2017)	Simulation of Queuing System based on AnyLogic	ITRO 2017, 22 June 2017, Zrenjanin, Serbia, pp. 268-273 (http://eprints.ugd.edu.mk/18209/)	конференција од 2010

- Потврда за познавање на најмалку еден странски јазик – Кембриџ меѓународен сертификат по англиски јазик на ниво Б1;
- Способност за изведување на високообразовна дејност – д-р Наташа Стојковиќ била ментор на 3 (три) успешно одбранети дипломски трудови (Ивана Цебова, Сијче Миовска, Кристина Грежова - Економски факултет), а за потребите на Факултетот за информатика коавтор е на три скрипти и практикуми.

Посебни услови:

- Учество во научноистражувачки проекти, односно значајни достигнувања во примената на научноистражувачките резултати – во изборниот период д-р Наташа Стојковиќ е учесник–истражувач во научноистражувачките проекти „Развој на безбедни и надежни техники за податочната комуникација“, финансиран од УГД во Штип и „Развој на нови техники за кооперативно локализирање и мапирање користејќи мобилни работи и нивна апликација во агрокултурата“, финансиран од УГД во Штип;
- Придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници – досега д-р Наташа Стојковиќ има соработувано со неколку помлади наставници и соработници на Факултетот за информатика во научноистражувачката работа и одржувањето на наставата по предметот Дистрибуирани компјутерски системи;
- Рецензирана скрипта и практикум или авторско ЦД – во изборниот период кандидатката има објавено позитивно рецензирани скрипти и практикуми по предметите Теорија на информации и Дигитално процесирање на сигнали.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Со Одлука бр. 0210-686/3/1 од 26 декември 2007 година е избрана за соработник со звање помлад асистент на Факултет за информатика во Штип. На 14 септември 2010 година, со Одлука бр. 1505-73/4, е избрана во соработничко звање асистент на Факултет за информатика во Штип. Со Одлука бр. 2002-78/7 од 8 јуни 2014 година е реизбрана во соработничко звање асистент на Факултетот за информатика. Со Одлука бр. 1502-66/13 од 7 март 2016 година е избрана во звање доцент во наставно-научните области алгоритми и симулација. За истакнување е нејзиниот коректен однос кон студентите и исполнувањето

на сите задолженија од наставниот процес, како и соработката со колегите во колективите во кои работела.

Во изборниот период покривала вежби по повеќе предмети на прв циклус и втор циклус:

Прв циклус:

Факултет за информатика

- Теорија на информации
- Теорија на графови
- Напредни алгоритми
- Дигитално процесирање на сигнали
- Моделирање и симулации
- Финансиска матемематика

Економски факултет

- Математика 1
- Финансиска и актуарска математика
- Математика за бизнис
- Информатика

Правен факултет

- Информатика

Втор циклус:

Факултет за информатика

- Дистрибуирани компјутерски системи

Кандидатката Д-р Наташа Стојковиќ била ментор и член на повеќе дипломски и магистерски трудови како дел од наставно-образовниот процес на студентите на прв и втор циклус студии на Факултетот за информатика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Кандидатката д-р **Наташа Стојковиќ** има забележителни научноистражувачки активности.

I. Листа на научни трудови објавени во референтни научни публикации (научни списанија и зборници на рецензирани научни трудови презентирани на меѓународни академски собири), научни проекти и други научноистражувачки референци:

1. **Stojkovic, Natasa** and Kocaleva, Mirjana and Martinovska, Cveta and Stojanova, Aleksandra and Zlatanovska, Biljana, “Application of the Four-Color-Theorem for coloring a city map”, *Balkan Journal of Applied Mathematics and Informatics*, 3 (1). Pp. 25-36. ISSN 2545-4803, 2020

(<http://eprints.ugd.edu.mk/23726/>)

Во овој труд се дадени некои основни дефиниции од теоријата на графови, објаснето е што претставува хроматски број на граф и се разгледани одредени теореми поврзани со боење на графови. Во продолжение на трудот се разгледува проблемот со боење на карта со четири бои. Поконкретно се разгледува мапата на областите Штип и Скопје. За боење на различни општини во овие области се користи софтверот “Four color theorem – map solver”.

2. Miteva, Marija and Koceva Lazarova, Limonka and **Stojkovic, Natasa** and Stojanova, Aleksandra, “*A way to generate singular matrix*“. *Advances in Mathematics: Scientific Journal*, 9 (7). pp. 4329-4344. ISSN 1857-8365, 2020 (<http://eprints.ugd.edu.mk/24371/>)

Во трудот се разгледуваат производи на матрици кога матрицата што се добива при овие производи е сингуларна. Главниот резултат се состои во начинот на кој се добива сингуларна матрица, со множење на две случајни матрици со специфична форма: кога се множат $n \times k$ матрица со $k \times n$ матрица, за $n > k$, секогаш се добива сингуларна $n \times n$ матрица како резултат.

3. Loku, Lindita and Kocaleva, Mirjana and Zlatanovska, Biljana and **Stojkovic, Natasa** and Krstev, Aleksandar “*Analysis of students’ outcomes for the subject mathematics at university level*“. *Balkan Journal of Applied Mathematics and Informatics*, 2 (1). pp. 23-28. ISSN 2545-4803, 2019 (<http://eprints.ugd.edu.mk/22026/>)

Во овој труд истражувањето е насочено кон анализа на податоци, добиени од резултатите на студентите при полагање на универзитетскиот изборен предмет Математика. Резултатите добиени од целокупното тестирање се обработени со статистички податочна анализа (демографски карактеристики, дескриптивна статистика, распределба на фреквенции).

4. **Stojkovic, Natasa** and Kocaleva, Mirjana and Stojanova, Aleksandra and Janeva, Isidora and Zlatanovska, Biljana “*Visualization of Ford-Fulkerson algorithm*“. *Balkan Journal of Applied Mathematics and Informatics*, 2 (2). pp. 7-20. ISSN 2545-4803, 2019 (<http://eprints.ugd.edu.mk/23121/>)

Во овој труд се разгледува алгоритмот на Ford-Fulkerson за наоѓање на максимален проток во проточни транспортни системи. За таа цел прво се дадени основните дефиниции на проток, остаточен транспортен систем и зголемувачки пат. За подобро разбирање на алгоритмот е направена визуализација на истиот во програмскиот јазик Java.

5. Kocaleva, Mirjana and Loku, Lindita and Zlatanovska, Biljana and **Stojkovic, Natasa** and Krstev, Aleksandar “*Theoretical Basics of Statistics via Examples.*” In: ITRO 2019, June 27, 2019, Zrenjanin, Republic of Serbia, 2019 (<http://eprints.ugd.edu.mk/22293/>)

Во овој труд авторите се фокусираат на дескриптивната статистика. Преку примери се разгледуваат средна вредност, мода, медијана, квартали, варијанса, стандардна девијација, оддалеченост и ранг.

6. **Stojkovic, Natasa** and Kocaleva, Mirjana and Zlatanovska, Biljana, and Stojanova, Aleksandra, “*Bellman-Ford and Floyd Warshall Algorithms for Easier Learning.*” In: ITRO 2019, June 27, 2019, Zrenjanin, Republic of Serbia, 2019 (<http://eprints.ugd.edu.mk/22324/>)

Во овој труд се разгледуваат алгоритмите на Bellman-Ford и Floyd Warshall. Алгоритмот на Floyd-Warshall се користи за наоѓање на најкраткиот пат помеѓу сите парови од јазли во графот. Алгоритмот на Bellman-Ford е сличен на алгоритмот на Dijkstra, но тој може да се користи и кај графови кои содржат линкови со негативни тежини. Алгоритмите се имплементирани во програмскиот јазик Java, исто така е направена визуализација за тоа како работат алгоритмите.

7. **Stojkovic, Natasa** and Kocaleva, Mirjana and Mioviski Jordan and Zlatanovska, Biljana “*Four color theorem – map solver.*” In: Proceedings of the Fifth Conference of Mathematical Society of Moldova IMCS-55, 28 Sept - 1 Oct 2019, Chisinau, Republic of Moldova. (<http://eprints.ugd.edu.mk/22638/>)

Во трудот се разгледува проблемот со бојење на мапа. Се разгледува мапата на градот Скопје и за бојење на различни општини се користи софтверот “Four color theorem – map solver”.

8. Stojanova, Aleksandra and Zlatanovska, Biljana and Kocaleva, Mirjana and Rendzova Dobrila and **Stojkovic, Natasa** and Bikov, Dusan (2019) "Using of MatLab in the Mathematical Education." In: ITRO 2019, June 27, 2019, Zrenjani, Republic of Serbia

Во трудот е објаснето решавањето на математички проблеми со помош на пакетот Matlab. Целта е да се прикаже дека Matlab е често користен софтверски пакет и е лесен за користење. Командите се повикуваат на многу едноставен начин со едноставна синтакса, споредено со другите програмски јазици, каде што е потребно подетално познавање на програмскиот јазик.

9. Cekova, Katerina and Martinovska Bande, Cveta and Velkova, Ana and **Stojkovic, Natasa**, "Mobile Sensor System for Detection of Toxic Gases in Mines". ICT Innovations 2018, Web Proceedings. pp.112-123. ISSN1857-7288 (<http://eprints.ugd.edu.mk/20450>)

Во овој труд е претставен самостоен модул за далечинско следење за мерење на концентрацијата на токсични гасови во рудниците. Системот користи сензор за температура и влажност DH11, MQ-2 сензор за откривање на метан, MQ-7 сензор за мерење на концентрацијата на јаглероден моноксид и MQ-135 сензор за мерење на концентрацијата на јаглероден диоксид. Состави делено на модулот се Arduino плоча и ESP8266 Wi-Fi модул со кој се овозможува TCP/IP конекција. Главна предност на овој евтин систем е можноста тој да се користи наместо некоја пософистицирана опрема која многу често е недостапна во многу рудници во земјите во развој. Предложениот систем е тестиран при експлозија на површинскиот рудник Стрмош во Пробиштип и е покажано дека тој е погоден и за подземни рудници.

10. Stojanova, Aleksandra and Kocaleva, Mirjana and **Stojkovic, Natasa** and Bikov, Dusan and Ljubenovska, Marija and Zlatanovska, Biljana and Koceva Lazarova, Limonka "Optimization models for scheduling in kindergarten and healthcare centers". Balkan Journal of Applied Mathematics and Informatics, 1 (1). pp. 65-71. ISSN 2545-4803, 2018 (<http://eprints.ugd.edu.mk/20318/>)

Трудот е изработен како резултат на работата спроведена на работилница од The First Modelling Week. Во овој труд се прави оптимизационен модел за справување со голем број деца и вработени во детските градинки или во дневни центри за деца. Проблемот може да се прошири и на проблемот за здравствените услуги за стари лица.

11. Zlatanovska, Biljana and **Stojkovic, Natasa** and Kocaleva, Mirjana and Stojanova Aleksandra and Lazarova, Limonka and Golubovski, Roman "Modeling of Some Chaotic Systems with AnyLogic Software". TEM Journal, 7 (2). pp. 465-470. ISSN 2217-8309 / 2217-8333 (Online), Indexed by Thomson Reuters, Scopus, EBSCO, Google Scholar, 2018

Во овој труд е дадена анализа на познатите системи од диференцијални равенки на Рослер, Чуа и Чен со користење на софтверот AnyLogic.

12. Kocaleva, Mirjana and Zlatanovska, Biljana and **Stojkovic, Natasa** and Stojanova, Aleksandra "Application of Runge - Kutta and Euler methods for ODE through examples". In: International Conference on Information Technology and Development of Education – ITRO 2018, 29 June 2018, Zrenjanin, Republic of Serbia, 2018 (<http://eprints.ugd.edu.mk/20350/>)

Во овој труд преку примери се опишани примените на двата методи со соодветна визуелизација во Mathematica.

13. Zlatanovska, Biljana and Ljubenovska, Marija and Kocaleva, Mirjana and Koceva Lazarova, Limonka and **Stojkovic, Natasa** and Stojanova, Aleksandra "Dynamical Analysis of Two Cubic Discrete Dynamical Systems". In: International Conference on Information Technology and Development of Education – ITRO 2018, 29 June 2018, Zrenjanin, Republic of Serbia, 2018 (<http://eprints.ugd.edu.mk/20352/>)

Во овој труд е дадена динамичка анализа на две кубни дискретни динамички системи кои зависат од промена на еден реален параметар преку анализа и класификација

на фиксните точки, анализа на периодични орбити со период два и анализа на нивните бифуркациони дијаграми. За графичката визуализација е користен Mathematica.

14. **Stojkovic, Natasa** and Grezova, Kristina and Zlatanovska, Biljana and Kocaleva, Mirjana and Stojanova, Aleksandra and Golubovski, Roman, “*Euler’s Number and Calculation of Compound Interest*”. In: International Conference on Information Technology and Development of Education – ITRO 2018, 29 June 2018, Zrenjanin, Republic of Serbia, 2018 (<http://eprints.ugd.edu.mk/20351/>)

Во овој труд е презентирана примената на математиката во економијата.

15. Tosheva, Sofija and **Stojkovic, Natasa** and Stojanova, Aleksandra and Zlatanovska, Biljana and Martinovska Bande, Cveta (2017) Implementation of adaptive “E-school”, TEM Journal, 6 (1), ISSN 2217-8309 / 2217-8333 (Online), pp.349-357

Во трудот е направена статистичка анализа на податоци добиени од тестирање на ученици од прва и од втора година средно образование за нивните постигнати резултати по предметот Информатика, пред и по користење на системот „E-училиште”. По направената анализа се добиени соодветни заклучоци.

16. Kocaleva, Mirjana and **Stojkovic, Natasa** and Stojanova, Aleksandra and Krstev, Aleksandar and Zlatanovska, Biljana, “*Improving on teaching curriculum of Calculus 2 at Technical Faculties*”. In: IEEE Global Engineering Education Conference (EDUCON), 25-28 Apr 2017, Athens, Greece. (<http://eprints.ugd.edu.mk/17632/>)

Во овој труд е направена статистичка анализа на податоците добиени од тестирањата на студентите од два факултети по предметот Калкулус 2, каде што наставата се одвива со класичен метод, но и комбинирање на класичниот метод со компјутерска визуализација.

17. Stojanova, Aleksandar and **Stojkovic, Natasa** and Kocaleva, Mirjana and Kocaleva, Mirjana and Koceski, Saso, “*Agent-based solution of caregiver scheduling problem in home-care context*”, In: 14th International Conference on Informatics and Information Technologies, 07-09 Apr 2017, Mavrovo, Macedonia, 2017 (<http://eprints.ugd.edu.mk/17642/>)

Процесот на распоредување на негувателките во служба на старите лица може да се разгледува како Job Shop Scheduling проблем, кој е NP-тежок за решавање. Во овој труд е направена аналогија на проблемот со Job Shop Scheduling проблемот и е предложен пристап базиран на агенти (agent-bases approach), каде што соодветните учесници се негувателките и старите лица и тие се претставени како агенти. Трудот предлага симулација на проблемот базиран на агенти со користење на софтверот Anylogic.

18. Stojanova, Aleksandra and **Stojkovic, Natasa** and Kocaleva, Mirjana and Zlatanovska, Biljana and Martinovska Bande, Cveta, “*Application of VARK learning model on “Data Structures and Algorithms course.*” In: IEEE Global Engineering Education Conference (EDUCON), 25-28 Apr 2017, Athens, Greece, 2017 (<http://eprints.ugd.edu.mk/17633/>)

Во овој труд е претставен VARK модел како ефективен стил на учење, кој дава позитивни резултати кај студентите по предметот Структури на податоци и алгоритми.

19. Zlatanovska, Biljana and Kocaleva, Mirjana and Stojanova, Aleksandra and **Stojkovic, Natasa** and Deleva, Eleonora, “*Examples of fold bifurcation in a one-dimensional systems*”. In: ITRO 2017, 22 June 2017, Zrenjanin, Serbia, 2017 (<http://eprints.ugd.edu.mk/18207/>)

Во овој труд се анализира фолд бифуркација во едноразмерни системи, кои зависат од еден параметар. Анализата е направена преку два примери. Дадени се графичките презентации и бифуркационите дијаграми.

20. **Stojkovic, Natasa** and Stojanova, Aleksandra and Kocaleva, Mirjana and Zlatanovska, Biljana and Karamazova, Elena, “*Simulation of Queuing System based on Anylogic.* In: ITRO 2017, 22 June 2017, Zrenjanin, Serbia, 2017 (<http://eprints.ugd.edu.mk/18209/>)

Во овој труд се користи теоријата за редефинирање на оперативните истражувања за да се анализира процесот на сервисирање во системот за редирајнирање со користење на

софтвер за моделирање AnyLogic. Точноста на податоците од експериментот е потврдена со споредување на теоретските вредности.

21. Kocaleva, Mirjana and Stojanova, Aleksandra and **Stojkovic, Natasa** and Zlatanovska, Biljana and Delipetrev, Blagoj, “*Students’ attitude towards learning*”. In: 14th International Conference on Informatics and Information Technologies, 07-09 Apr 2017, Mavrovo, Macedonia, 2017 (<http://eprints.ugd.edu.mk/17641/>)

Во овој труд се анализира колку правењето на поправни колоквиуми има влијание врз успехот на студентите со користење на статистичка анализа на податоците.

22. Kocaleva, Mirjana and Zlatanovska, Biljana and Stojanova, Aleksandra and **Stojkovic, Natasa** and Gicev, Vlado, “*Wave equation with Dirichlet boundary conditions*.” In: ITRO 2017, 22 June 2017, Zrenjanin, Serbia 2017 (<http://eprints.ugd.edu.mk/18208/>)

Во овој труд се анализира брановата равенка со помош на компјутерски симулации во програмскиот јазик Fortran.

23. Stojanova, Aleksandra and Zlatanovska, Biljana and Kocaleva, Mirjana and Miteva, Marija and Stojkovic, Natasa, “*Mathematica*” as a tool for characterization and comparison of one parameter families of square mappings as dynamic systems”. In: ITRO 2016, 10 June 2016, Zrenjanin, Serbia, 2016 (<http://eprints.ugd.edu.mk/16022/>)

Во овој труд со математичкиот софтвер Mathematica како програмска алатка се анализирани квадратни пресликувања како динамички системи преку карактеризација на фиксни точки, наоѓање и анализирање на периодични орбити со период 2 и анализа на бифуркационен дијаграм.

24. Lazarov, Darko and Kocovski, Mitko and **Stojkovic, Natasa**, “*Bridging the industry - academia skill gap: a conceptual investigation with special emphasis on the Republic of Macedonia*”. In: Managing the development of economic and regional systems: an Eurasian perspective, 30-31 May 2016, Stip, Macedonia, 2016. (<http://eprints.ugd.edu.mk/17238/>)

Трудот е фокусиран на анализа на истражувањето на развојни иницијативи, капацитетот на македонскиот образовен систем и индустриските перспективи на земјата. Со цел да се исполни оваа цел, се користи компаративна бенчмарк анализа базирана на податоци од национални и меѓународни статистички канцеларии и анализи од истражувањето спроведено со интервјуирање на менаџери од повеќе индустриски сектори и универзитетски професори. Дополнително, се дадени неколку препораки за тоа како треба да се забрза меѓузависноста помеѓу академската и индустријата во земјата со ставање посебен акцент на улогата на владата.

25. Zlatanovska, Biljana and Stojanova, Aleksandra and Kocaleva, Mirjana and **Stojkovic, Natasa** and Krstev, Aleksandar, “*Mathematica as program support in the integral calculations*”. In: TIO 2016 - Technics and informatics in education, 28-29 May 2016, Čačak, Serbia, 2016 (<http://eprints.ugd.edu.mk/15877/>)

Во овој труд е користена Mathematica во интегралното сметање.

26. **Stojkovic, Natasa** and Stojanova, Aleksandra and Kocaleva, Mirjana and Zlatanovska, Biljana, “*Simulation of M/M/n/m queuing system*.”, In: ITRO 2016, 10 June 2016, Zrenjanin, Serbia, 2016 (<http://eprints.ugd.edu.mk/16025/>)

Во овој труд е анализиран систем на чекање со конечен капацитет $M / M / n / m$. Дополнително се дава демонстрација на симулација на пазарот како пример за $M / M / n / m$ систем за редослед.

27. Stojanovski, Strasko and **Stojkovic, Natasa** and Ananiev, Jovan and Kocaleva, Mirjana and Stojanova, Aleksandra and Zlatanovska, Biljana, “*University Education in 21 century: Student attitudes toward high educational programs in Macedonia*”, In: ITRO 2016, 10 June 2016, Zrenjanin, Serbia, 2016 (<http://eprints.ugd.edu.mk/16024/>)

Овој труд се базира на две анкети спроведени во 2013 и во 2014 година на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Република Македонија. Од емпириските податоци е забележано дека главниот проблем е практичното учество на студентите во наставните програми, комуникацијата со наставниот и административниот персонал и пристапот до библиотеките и литературата воопшто. Но, најголем проблем што може да се лоцира е ниското ниво на искористеност на европските програми и нивна имплементација на овој сегмент во кредит-трансфер системот.

II. Учества во работата на конференции, работилници и семинари:

- 136th European Study Group with Industry (ESGI), L'Aquila, Italy, 14 May – 18 May 2018;
- 132nd European Study Group with Industry, 18-22 Sept 2017, Sofia, Bulgaria;
- First winter modelling week in Macedonia, 12-16 Feb 2018, Stip, Macedonia;
- International Conference on Information Technology and Development of Education – ITRO 2017, Zrenjanin, Republic of Serbia;
- 14th International Conference on Informatics and Information Technologies, 07-09 Apr 2017, Mavrovo, Macedonia, 2017;
- EUTypes Summer School on Types for Programming and Verification, 8-12 August, 2018, Ohrid, Macedonia;
- EUTypes Summer School on Types for Programming and Verification, 30 August, - 4 September 2019, Ohrid, Macedonia.

III. Соопштенија/постер-презентација на научноистражувачки собири (конференции/работилници):

28. Bikov, Dusan and Dvoriashyna, Marija and Ertugrul, Umit and Kresoia, Milena Koceva Lazarova, Limonka and Repetto, Rodolfo and Stojancevic, Tijana and Stojanova, Aleksandra and **Stojkovic, Natasa** and Stojkovska, Irena and Veneva, Milena and Ying, Fabian and Zlatanovska, Biljana “*Increasing efficiency of on-line shopping by optimizing the staff schedule.*” In: 136th ESGI , 14-18 May 2018, Gran Sasso, Italy, 2018 (<http://eprints.ugd.edu.mk/21609/>)
29. Balabanov, Todor and Darchev, Stanislav and Jordanov, Ivan and Karakushev, Aleksandar and Kitanov, Nikolai and Nedyalkova, Zdravka and Rogachev, Emiliyan and **Stojkovic, Natasa** and Tomov, Petar and Zankinski Iliyan, “*Geometric Visualization of a Polygon Area Partitioning.*” In: 132nd European Study Group with Industry, 18-22 Sept 2017, Sofia, Bulgaria. (<http://eprints.ugd.edu.mk/23046/>)

IV. Учебни помалага (скрипта и практикум):

30. Наташа Стојаковиќ, Зоран Утковски, Марија Митева, Елена Карамазова, Скрипта по предметот Теорија на информации ISBN: 978-608-244-534-2, 2018 <http://e-lib.ugd.edu.mk/735> (<http://eprints.ugd.edu.mk/21577/>)
31. Марија Митева Наташа Стојаковиќ, Зоран Утковски, Практикум по предметот Теорија на информации ISBN: 978-608-244-533-5, 2018 <http://e-lib.ugd.edu.mk/734> (<http://eprints.ugd.edu.mk/21578/>)
32. Наташа Стојковиќ, Мирјана Коцалева, Душан Биков, Зоран Златев, Скрипта по предметот Дигитално процесирање на сигнали, ISBN: 978-608-244-734-1 , 2020, <http://e-lib.ugd.edu.mk/932>

33. Наташа Стојковиќ, Мирјана Коцалева, Душан Биков, Зоран Златев, Практикум по предметот Дигитално процесирање на сигнали, ISBN: 978-608-244-739-1, 2020, <http://e-lib.ugd.edu.mk/933>

V. Докторска дисертација и магистерски труд:

34. Наташа Стојковиќ (2015), „Надежност на повеќесостојбни двотерминални и оптимално подобрување на нивните перформански“, докторска дисертација, Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје.
35. Наташа Максимова (2009), „Надежност на повеќесостојбни двотерминални транспортни системи“, Институт за информатика, Природно-математички факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје.

VI. Научни и стручни проекти

36. Koceski, Saso and Koceska, Natasa and Sazdovski, Vasko and Stojkovic, Natasa and Stojanova, Aleksandra and Vladimirov, Angel, “*Development of novel techiques for cooperative localization and mapping using mobile robots and their application in precise agriculture*”, 2015.
37. Mileva, Aleksandra and R. M. Inácio, Pedro and Bouyuklieva, Stefka and Stojkovic, Natasa and Stojanov, Done and Bikov, Dusan and Dimitrova, Biljana, “*Development of Secure and Reliable Techniques for Data Communication*”, 2017.
38. Cost Action EUTypes CA 15123 , MC Substitute.

VII. Член на програмски комитет на научни списанија, научни конференции

39. “Balkan Journal of Applied Mathematics and Informatics” – Faculty of Computer Science, University Goce Delcev – Stip.
40. International Conference on Informatics and Information Technologies, Faculty of Computer Science and Engineering, SS. Cyril and Methodius University – Skopje, CIIT 2017.
41. International Conference on Informatics and Information Technologies, Faculty of Computer Science and Engineering, SS. Cyril and Methodius University – Skopje, CIIT 2018.
42. International Conference on Informatics and Information Technologies, Faculty of Computer Science and Engineering, SS. Cyril and Methodius University – Skopje, CIIT 2019.
43. International Conference on Informatics and Information Technologies, Faculty of Computer Science and Engineering, SS. Cyril and Methodius University – Skopje, CIIT 2020.

VIII. Рецензент на трудови во научни списанија, научни конференции

44. “Balkan Journal of Applied Mathematics and Informatics” – Faculty of Computer Science, University Goce Delcev – Stip.
45. International Conference on Informatics and Information Technologies, Faculty of Computer Science and Engineering, SS. Cyril and Methodius University – Skopje.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Во однос на организациско-развојна дејност, кандидатката ги реализира следниве активности:

Членство во факултетски комисији:

46. Комисија одговорна за прием на документи и уписи на студенти, 2016, 2017 година

Учество во приготвување на елаборати за прв и втор циклус

47. Компјутерско инженерство и технологии, прв циклус

48. Компјутерски науки, прв циклус

49. Комуникациски технологии и процесирање на сигнали, втор циклус

- Организатор на стручна дебата и гостувања на експерти од релевантни институции, пред сè, претставници од софтверски компании.
- Кандидатка д-р Наташа Стојковиќ од септември 2019 г. е продекан за настава на Факултетот за информатика.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Согласно со Законот за високо образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, Рецензентската комисија ја разгледа комплетната документација која ѝ беше доставена и констатира дека единствен пријавен кандидат е д-р Наташа Стојковиќ.

По прегледот на приложената документација, Рецензентската комисија констатира дека кандидатката д-р Наташа Стојковиќ: во целост ги исполнува условите предвидени со позитивните законски прописи за избор во звање вонреден професор; има континуирано научно напредување, позитивни научноистражувачки резултати и извонреден придонес во доменот на информатичките науки; дел од научните трудови, чиј автор е кандидатката, покрај научно, стручно и теоретско, имаат и апликативно значење; има извонреден придонес во наставно-образовната, стручно-апликативната и организациско-развојната дејност; ги има освоено потребните бодови, согласно со критериумите за бодување.

Врз основа на изложеното, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на **Наставно-научниот совет на Факултетот за информатика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип** да ја избере кандидатката д-р Наташа Стојковиќ во звањето вонреден професор за наставно-научната област алгоритми и симулација на Факултетот за информатика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Марија Михова, редовен професор, претседател, с.р.

Д-р Александра Милева, редовен професор, член, с.р.

Д-р Кире Триводалиев, вонреден професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р.б.	Наставно-образовна дејност	Поени				Вкупно
		Во земјава		Во странство		
		број	поени	број	поени	
3.	Избор во звање доцент	1	30			30
	ВКУПНО					30
Р.б.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				Вкупно
		Во земјава		Во странство		
		број	поени	број	поени	
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори)	(прв автор, реден број 1,4) $2 \times 9 = 18$ (втор автор, реден број 11,15) $2 \times 6 = 12$ (останати автори, реден број 2,3,9,10) $4 \times 3 = 12$				42
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир (реден број 17 и 21 во земјава, реден број 5,6,7,8,12,13,14,16,18, 19, 20, 22, 23,24,25, 26,27 во странство)	2	2	17	3	55
6.	Учество на научен собир со реферат (постер/усно), концерт во земјава и во странство (реден број 28,29)			2	2	4
7.	Одбранета докторска теза (реден број 34)	1	8			8
8.	Одбранет магистерски труд (реден број 35)	1	4			4
9	Учесник во научен проект (максимум во три проекти) реден број 36,37,38	2	2	1	3	7
10.	Член на уредувачки одбор на научно списание (СЦИ/ЦА/ останати), реден број 39	1x1 = 1				1

11.	Член на организационен или научен одбор на научен собир, фестивал (40, 41, 42, 43)	4x1 =1				4
12.	Рецензент на научен труд (СЦИ/ЦА/останати) (44, 45)	8x1 =8				2
ВКУПНО						127
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Елаборати и експертизи	3	2			6
2.	Продекан	1	8			8
1.	Член на факултетски орган, комисија, реден број 46	2	2			4
ВКУПНО						18
Поени кои се однесуваат на целокупната актива на кандидатот		НО	НИ	САОР		
ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ		30	127	18		175

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА
ОБЛАСТ АЛГОРИТМИ И ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА НА
ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИКА ПРИ
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр.1502-97/11 од 25.9.2020 година донесена на 183. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатика, одржана на 25.9.2020 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област алгоритми и вештачка интелигенција на Факултетот за информатика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ на 5.9.2020 година и во предвидениот рок се пријави кандидатот: **д-р Доне Стојанов**, доцент на Факултетот за информатика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатот, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатика да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Доне Стојанов е роден на 15 јануари 1985 година во Струмица, Р. Македонија. Основно и средно образование завршува во Струмица, со континуиран одличен успех. Дипломира во 2008 година на насоката Компјутерска техника, информатика и автоматика (КТИА) на Факултетот за електротехника и информациски технологии при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, со просек 9,02.

Во 2008 година се запишува на постдипломски студии на Факултетот за електротехника и информациски технологии при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, насока Софтверско инженерство. Магистерската теза со наслов „Биоинформатичка анализа на постоечки и нови модели на протеини“ успешно ја брани во април 2010 година, под менторство на академик проф. д-р Љупчо Коцарев. Магистерските студии ги завршува со просек 8,88.

Во 2012 година се запишува на докторски студии на насоката Компјутерска техника и информатика на Факултетот за информатика при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

На 7 декември 2015 година успешно ја брани докторската дисертација со наслов „Алгоритми за порамнување и пребарување на ДНК секвенци“ под менторство на проф. д-р Цвета Мартиновска-Банде (интерен ментор) и проф. д-р Ана Мадевска-Богданова (екстерен ментор).

Со Одлука бр. 1502-66/10 од 7.3.2016 година на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатика е избран во звањето доцент.

Општи услови за избор:

- Просечен успех – додипломски студии 9,02, постдипломски студии 8,88.
- Научен степен – доктор на науки. Докторскиот труд под наслов „Алгоритми за порамнување и пребарување на ДНК секвенци“ е одбранет на 7.12.2015 година на Факултетот за информатика.
- Претходен избор во звање – со Одлука бр. 1502-66/10 од 7.3.2016 година на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатика д-р Доне Стојанов е избран во звањето доцент по наставно-научната област алгоритми и вештачка интелигенција.

- Објавени научни трудови во референтна научна публикација – кандидатот д-р Доне Стојанов има објавено 11 (единаесет) научни труда во референтна научна публикација, согласно со ЗВО во последните 5 (пет) години пред објавувањето на огласот за избор во меѓународни списанија со и без импакт фактор и 1 (еден) научен труд на конференција во странство:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание / конференција	Години на излегување на списанието / зборникот
1	Stojanov Done, Madevska Bogdanova Ana, Orzechowski Tomasz (2016)	TMO: time and memory optimized algorithm applicable for more accurate alignment of trinucleotide repeat disorders associated genes	Biotechnology & Biotechnological Equipment, 30 (2). pp. 388-403. ISSN 1310-2818 IF=1.186	34 години
2	Kocaleva Mirjana, Stojanov Done, Stojanovic Igor, Zdravev Zoran (2016)	Pattern Recognition and Natural Language Processing: State of the Art	TEM Journal, 5 (2). pp. 236-240. ISSN 2217-8309 / 2217-8333 (Online)	8 години
3	Stojanov Done (2017)	Comparing DNA Applying Dynamic Programming: A Historical Review	Tem Journal, 6 (4). pp. 888-893. ISSN 2217-8309 (Print)	8 години
4	Stojanov Done, Mileva, Aleksandra (2017)	A review of the current methods for computational analysis of tandem repeats	Annals of West University of Timisoara, Series of Biology, 20 (2). pp. 159-166. ISSN 2285-7044	24 години
5	Stojanov Done, Mileva Aleksandra (2017)	FDONT: Fast Detection of Non-Crossing Tandems	Annals of West University of Timisoara, Series of Biology, 20 (2). pp. 171-178. ISSN 2285-7044	24 години

- Потврда за познавање на најмалку еден странски јазик – Кембриџ меѓународен сертификат по англиски јазик на ниво Б2.

- Способност за изведување на високообразовна дејност – д-р Доне Стојанов бил ментор на 5 (пет) успешно одбранети дипломски трудови (Драгица Голубова, Даниел Танчев, Марија Зафирова, Лубе Шопов и Даница Тунцова), а за потребите на Факултетот за информатика коавтор е на учебник, скрипта и практикум.

Посебни услови:

- Учество во научноистражувачки проекти, односно значајни достигнувања во примената на научноистражувачките резултати – во изборниот период д-р Доне Стојанов е учесник-истражувач во научноистражувачкиот проект „Развој на безбедни и надежни техники за податочната комуникација“, финансиран од УГД во Штип.
- Придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници – досега д-р Доне Стојанов има соработувано со неколку помлади наставници и соработници на Факултетот за информатика во научноистражувачката работа и одржувањето на наставата по предметот Дистрибуирани компјутерски системи.
- Рецензиран учебник, скрипта и практикум или авторско ЦД – во изборниот период кандидатот има објавено како коавтор учебник по предметот Мултимедија, а исто така има објавено и позитивно рецензирана скрипта и практикум по предметот Биоинформатика.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Со Одлука бр. 2002-101/6 од 22.8.2011 година бил избран за помлад асистент на Факултетот за информатика, а на 16 октомври 2014 година со Одлука бр. 2002-126/11 година бил избран за асистент-докторанд. Во текот на двата соработнички мандати одржува вежби по предметите: Вештачка интелигенција, Визуелно програмирање, Објектно-ориентирано програмирање и Мултимедија. На 7 март 2016 година со Одлука бр. 1502-66/10 е избран за доцент по наставно-научната област алгоритми и вештачка интелигенција.

Досега кандидатот учествува во изведувањето на наставата на прв и втор циклус студии на повеќе факултети на УГД, и тоа:

Прв циклус студии – Факултет за информатика: Системски софтвер; Дистрибуирани компјутерски системи; Биоинформатика; Објектно-ориентирано програмирање; Управување и складирање на податоци; Вештачка интелигенција;

Прв циклус студии – Земјоделски факултет: Информатика; Биостатистика;

Втор циклус студии – Факултет за информатика: Напредни дистрибуирани компјутерски системи; Напредни алгоритми во биоинформатиката;

Втор циклус студии – Земјоделски факултет: Биостатистика.

Областите на научен интерес на д-р Доне Стојанов се: алгоритмите во компјутерските науки, алгоритмите во биоинформатиката и вештачката интелигенција. Рецензент е на научни трудови во две списанија со импакт фактор, и тоа:

1. Journal of Biomedical and Health Informatics (IF=4.217)
2. Biotechnology & Biotechnological Equipment (IF=1.059).

Објавени научни трудови во списанија со ИФ во последните 5 (пет) години:

3. **Stojanov, Done** and Madevska Bogdanova, Ana and Orzechowski, Tomasz (2016) *TMO: time and memory optimized algorithm applicable for more accurate alignment of trinucleotide repeat disorders associated genes*. Biotechnology & Biotechnological Equipment, 30 (2). pp. 388-403. ISSN 1310-2818 (IF (2019)=1.186)

Од биолошки аспект, трудот презентира нов алгоритам за прецизна детекција на мутации од тип додавања/бришења во генетски фрагменти кои се асоцирани со болести причинети од прекумерна репетиција на конкретен кодон. Од пресметковен аспект, алгоритмот покажува подобри перформанси во споредба со алгоритмите базирани на динамичко програмирање.

Објавени научни трудови во меѓународни научни списанија во последните 5 (пет) години:

4. Kocaleva, Mirjana and **Stojanov, Done** and Stojanovic, Igor and Zdravev, Zoran (2016) *Pattern Recognition and Natural Language Processing: State of the Art*. TEM Journal, 5 (2). pp. 236-240. ISSN 2217-8309 / 2217-8333 (Online)

Во трудот се дискутираат методите на вештачката интелигенција, како на пример: машинското учење, детекцијата на шаблони и обработката на говорен јазик. Во трудот е претставена и архитектурата на систем за обработка на говорен јазик и нивоата на организација на истиот.

5. **Stojanov, Done** (2017) *Comparing DNA Applying Dynamic Programming: A Historical Review*. Tem Journal, 6 (4). pp. 888-893. ISSN 2217-8309 (Print)

Трудот претставува преглед на алгоритмите за порамнување базирани на динамичко програмирање. И покрај неповолната пресметковна комплексност, сепак дури и во денешно време овие алгоритми се незаменливи од аспект на нивната прецизност.

6. **Stojanov, Done** and Mileva, Aleksandra (2017) *A review of the current methods for computational analysis of tandem repeats*. Annals of West University of Timisoara, Series of Biology, 20 (2). pp. 159-166. ISSN 2285-7044

Полиморфната природа на тандемските повторувања го отежнува процесот на нивна идентификација. За таа цел се применуваат софистицирани алгоритми базирани на најразлични техники. Во трудот се разгледуваат алгоритмите за пресметковна идентификација на сателитска ДНК содржина.

7. **Stojanov, Done** and Mileva, Aleksandra (2017) *FDONT: Fast Detection of Non-Crossing Tandems*. Annals of West University of Timisoara, Series of Biology, 20 (2). pp. 171-178. ISSN 2285-7044

Во трудот е предложен нов алгоритам за брза идентификација на тандемски повторувања, врз основа на издолжувања, сè до утврдување на завршоците на тандемот.

8. **Stojanov, Done** (2017) *C#Desktop Application with Connection to the European Nucleotide Archive for Fast Identification of Tandem Repeats*. Advanced Studies in Biology, 9 (4). pp. 217-224. ISSN 1313-9495

Имплементацијата на алгоритмот за брза идентификација на тандеми во C# врз основа на издолжувања е предмет на дискусија во трудот. Апликацијата работи со конкретни примероци кои се преземаат од европската нуклеотидна архива.

9. **Stojanov, Done** (2019) *Applying hash to zip DNA data*. Annals of West University of Timisoara, Series of Biology, 21 (2). pp. 149-156. ISSN 2285-7044

Во трудот е претставен нов пристап за компресија на ДНК податоци. Предност на алгоритмот е тоа што не користи референца и обезбедува рата на компресија од околу 34 %.

10. **Stojanov, Done** (2019) *Algorithms for genomic similarity search: a review*. Annals of West University of Timisoara, Series of Biology, 21 (2). pp. 185-192. ISSN 2285-7044

Во трудот се анализираат хевристичките алгоритми за порамнување на биолошки секвенци. Овие алгоритми се карактеризираат со помала прецизност, но имаат подобри пресметковни перформанси во споредба со алгоритмите базирани на динамичко програмирање.

11. Velinov, Aleksandar and Mileva, Aleksandra and **Stojanov, Done** (2019) *Power Consumption Analysis of the New Covert Channels in CoAP*. International Journal On Advances in Security, 12 (1 & 2). pp. 42-52. ISSN 1942-2636

Во трудот се предложени неколку нови скриени канали кај CoAP, кој е специјализиран веб трансфер протокол кај интернетот на нештата. Трудот исто така ја анализира и енергетската побарувачка на предложените скриени канали.

12. **Stojanov Done** (2018) *Fixing genomic data decompression errors*. Balkan Journal of Applied Mathematics and Informatics, 1 (2). pp. 17-22. ISSN 2545-4803

Во трудот е анализирана примената на хеш-базираната формула на Reneker и Shyu за компресија на ДНК податоци. Предложена е и модификација на формулата за да може да даде точни резултати при декомпресија.

13. **Stojanov Done** (2018) *Web service based genomic data retrieval*. Balkan Journal of Applied Mathematics and Informatics, 1 (1). pp. 25-30. ISSN 2545-4803

Во трудот е анализирана употреба на веб сервиси за преземање на ДНК податоци од европската нуклеотидна архива. Употребата е прикажана преку апликација која е изработена во C#.

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир:

Во странство:

14. Mileva Aleksandra, Velinov Aleksandar, **Stojanov Done** (2018) *New Covert Channels in Internet of Things*. In: The 12th International Conference on Emerging Security Information, Systems and Technologies - SECURWARE 2018, September 16-20, 2018, Venice, Italy.

Во трудот се предложени неколку нови скриени канали кои го користат Constrained Application Protocol (CoAP). Предложените скриени канали се категоризирани со примена на шаблон-базираната класификација и за секој канал е даден вкупниот број на скриени податочни битови по CoAP порака.

Завршна евалуација на наставно-педагошката и научноистражувачката дејност

Рецензентската комисија констатира дека д-р Доне Стојанов е истражувач со резултати кои придонесуваат во областите алгоритми, биоинформатика и вештачка интелигенција. Автор е на околу 30 научни и стручни трудови, учебници и учебни помагала од соодветните области, меѓу кои и научни трудови објавени во списанија со импакт фактор.

Во рамки на наставно-образовната дејност д-р Доне Стојанов предавал повеќе предмети на прв и втор циклус на студии на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Бил ментор на повеќе дипломски трудови, а бил и член на повеќе комисии за оценка и одбрана на магистерски трудови.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Во изборниот период д-р Доне Стојанов ги има реализирано следниве стручно-апликативни и организациско-развојни активности.

За потребите на Факултетот за информатика д-р Доне Стојанов има издадено:

15. Учебник - книга:

Александра Милева, Доне Стојанов (2019) Мултимедија – учебник ISBN 978-608-244-683-7

16. Позитивно рецензирана скрипта:
Стојанов Доне (2018) *Биоинформатика – скрипта* ISBN 978-608-244-575-5
17. Позитивно рецензиран практикум:
Стојанов Доне (2018) *Биоинформатика – практикум* ISBN 978-608-244-576-2

Учесник-истражувач е во научниот проект поддржан и финансиран од УГД во Штип:
18. Развој на безбедни и надежни техники за податочната комуникација, 2017- 2019, УГД, учесник-истражувач.

Членство во факултетски комисии и тела:

19. Комисија за самоевалуација на Факултетот за информатика (Одлука број. 1502-73/8 од 30.3.2016).
20. Рецензентска комисија за избор на насловен доцент (Одлука број. 1502-142/4 од 5.10.2017).
21. Изборна комисија за спроведување на гласање за избор на ректор на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (Одлука број. 1502-84/3 од 30.5.2019).
22. Комисијата за проверка од Комисијата за расход на основни средства бр. 3302-426/1 од 20.12.2018 год (Одлука број 1502-183/7 од 23.12.2019).

Член на уредувачки одбор на стручно списание:

Во земјава:

23. Balkan Journal of Applied Mathematics and Informatics (BJAMI) ISSN 2545-479X print; 2545-4803 online.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Согласно со Законот за високо образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, Рецензентската комисија ја разгледа комплетната документација која ѝ беше доставена и констатира дека единствен пријавен кандидат е д-р Доне Стојанов.

По прегледот на приложената документација, Рецензентската комисија констатира дека кандидатот д-р Доне Стојанов: во целост ги исполнува условите предвидени со позитивните законски прописи за избор во звање вонреден професор; има континуирано научно напредување, позитивни научноистражувачки резултати и извонреден придонес во доменот на информатичките науки; дел од научните трудови, чиј автор е кандидатот, покрај научно, стручно и теоретско, имаат и апликативно значење; има извонреден придонес во наставно-образовната, стручно-апликативната и организациско-развојната дејност; ги има освоено потребните бодови, согласно со критериумите за бодување.

Врз основа на изложеното, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на **Наставно-научниот совет на Факултетот за информатика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип** да го избере кандидатот д-р Доне Стојанов во звањето вонреден професор за наставно-научната област алгоритми и вештачка интелигенција на Факултетот за информатика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Сашо Коцески, редовен професор, претседател, с.р.

Д-р Александра Милева, редовен професор, член, с.р.

Д-р Цвета Мартиновска Банде, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Избор во звање доцент	1	30			30
	ВКУПНО					30
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Научен труд објавен во списание со ИФ (прв автор, втор автор, останати автори) (3)			1	15	15
2.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори) (4-13)			8x9	72	81
				1x6	6	
				1x3	3	
3.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир (14)			1	3	3
4.	Рецензент на научен труд (СЦИ) (1,2)			2	2	4
	ВКУПНО					103
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Книга (15)	1	10			10
2.	Учесник во научен проект (максимум во три проекти) (18)	1	5			5
3.	Член на факултетски орган, комисија (19-22)	4	2			8
4.	Член на уредувачки одбор на стручно списание (23)	1	0,5			0,5
	ВКУПНО					23,5
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					156,5

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ
ОБЛАСТИ МЕТОДИКА И ОБРАЗОВАНИЕ НА НАСТАВНИЦИ НА
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ ПРИ
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр.1602-87/4 од 18.9.2020 г. донесена на 152. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки, одржана на 18.9.2020 г., определени сме за членови на Рецензентската комисија за избор на еден наставник во сите звања за наставно-научните области *методика (50504)* и *образование на наставници (50513)* на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во дневните весници „Слободен печат“ и „Коха“ на 19 август 2020 г., бр. 2036, и во предвидениот рок се пријави:

- **д-р Кирил Барбареев**, вонреден професор.

Врз основа на приложената документација од кандидатот, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Кирил Барбареев е роден на 1 јули 1976 година во Штип. Основното и средното образование ги завршува во родното место. Во 1997 година се запишува на Педагошкиот факултет „Гоце Делчев“ во Штип, на студиската програма Предучилишно воспитание, како редовен студент. Студиите ги завршува во 2001 година со просек 9,21, како дипломиран професор-воспитувач.

Како студент активно се вклучува во активностите на Факултетот преку кои се реализираат неколку претстави за деца во детските градинки и основните училишта во Штип и во регионот. Како најдобар студент на Педагошкиот факултет во генерацијата 1997/2001 г. добива признание од ректорот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје за најдобар студент.

Во 2002 година се запишува на постдипломски студии на Филозофскиот факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, на Институтот за педагогија во Скопје. Студиите ги завршува со просечен успех 9,68, а во јули 2007 година се стекнува со звање **магистер по педагошки науки**, со одбрана на магистерскиот труд на тема „Локалниот курикулум во воспитно-образовната работа со децата од подготвителната година“. На Институтот по педагогија во ноември 2010 година ја брани и докторската дисертација на тема „Образованието и професионалниот развој на воспитувачите во предучилишното воспитание и образование“, при што се стекнува со научен степен **доктор по педагошки науки**.

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање редовен професор

1. Вонреден професор од наставно-научните области методика и образование на наставници, во кои се избира. Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки на својата 88. седница, одржана на 16.12.2015 г., донесе Одлука д-р Кирил Барбареев да се избере во звање вонреден професор за наставно-научните области методика и образование на наставници (Одлука бр.1602-325/8).

2. Кирил Барбареев, Е. Ташкова (2020). Методика на воспитно-образовната работа по развој и култура на говорот кај децата од 3 до 8 години. ISBN: 978-608-244-721-6, Штип: УГД (учебник) <https://e-lib.ugd.edu.mk/detal.php?id=913&ugd=e88377fd912fa1c3adb61d68b170846e>
3. Од изборот за вонреден професор до денес објавува 19 научни труда во соодветните области во меѓународни научни списанија и истите се достапни на електронската платформа на е-репозиториумот на УГД. (линк кон платформата) <http://eprints.ugd.edu.mk/view/creators/Barbareev=3AKiril=3A=3A.html>. Од нив ги издвојуваме:

р. бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Година на излегување на списанието
1.	Hmelak, M. and Lepičnik V., J. and Barbareev, Kiril (2020)	<u>Interculturalism from the perspective of pedagogics and integration in preschool with emphasis on cooperation with parents.</u>	Economic Research-Ekonomska Istraživanja, 33 (1). ISSN 1848-9664 Impact Factor: 2,229	17
2.	Barbareev, Kiril and Pandilovska G., S. (2020)	Current Conditions and Challenges of the System of Education and Professional Development of Preschool Teachers.	Educational Process: International Journal, 9 (2). ISSN 2147-0901	25
3.	Barbareev, Kiril and Nikova-C., Z. (2020)	Swedish preschool curriculum (Skolverket) as a model in the preschool education system.	Vospitanie - Journal of Educational Sciences, Theory and Practice, Stip. ISSN 1857-8705 (Online)	19
4.	Barbareev, Kiril	Професијата на наставникот - од конструктивизам до форма на уметност	Меѓународна конференција за образованието по математика, физика и сродни науки, ПМФ, УКИМ, 27-28 Sept. 2019, Скопје, Macedonia. (Зборник на трудови) ISBN 978-608-411-09-04	2019

5.	Barbareev, Kiril and Pandiloska G., S. and Osmani, F. and Stankovska, G. (2019)	Improving the Quality of Higher Education	IOSR Journal of Humanities and Social Science (IOSR-JHSS), 24 (4). pp. 52-56. ISSN 2279-0845/ e-ISSN: 2279-0837	24
6.	Barbareev, Kiril and Pandiloska G., S.	Institutional policies for improving the quality of university teaching and learning	International Scientific Conference: Pedagogical theory and practice in a time of change ISCFP18, 7 Dec 2018, Tetovo, Macedonia. Journal of educational research, Vol.1, No.1-2, pp.68-72, ISSN: 2671-3268 (Print) ISSN: 2671-3276 (Online), Tetovo	2019
7.	Popeska, B. and Barbareev, Kiril and Janevik-I., E. and Jovanova-M., S.(2017)	Students' interest for sport and recreation at Goce Delcev University - Stip, depending the selected Faculty.	New Trends and Issues Proceedings on Humanities and Social Sciences, 3 (1). pp. 439-451. ISSN 2421-8030	5
8.	Barbareev, Kiril	Состојби и предизвици на системот за иницијално образование по природни науки и математика во Република Македонија	Меѓународна конференција за образованието по природни науки и математика, 23-24 March 2018, Skorje, Macedonia. Зборник на трудови, ПМФ Скопје, ISBN 978-608-471-106-1; ISBN 978-608-247-655-1	2018
9.	Barbareev, Kiril	An integrative approach to early childhood development and education – the model of Israel	Third International Conference “Education across Borders” Education and Research across Time and Space (1100th Death Anniversary of St. Clement of Ohrid), 6-7 Oct 2016, Bitola, Macedonia. ISBN 978-9989-100-50-5	2016

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Професионалниот раст и кариерен развој проф. д-р Кирил Барбареев ги започнува во далечната 2004 година. Наставно-научниот совет на Педагошки факултет „Гоце Делчев“ - Штип на седницата одржана на 23.12.2004 година донесе Одлука за избор на Кирил Барбареев за соработник - помлад асистент (Одлука бр.0202-761 од 23.12.2004 г). Во 2008 година е избран за асистент (Одлука бр.0210-132/8-6 од 14.8.2008 г). Наставната и научноистражувачката работа на проф. д-р Кирил Барбареев ја следат линијата на прогресот и во февруари 2011 година со Одлука на Наставно-научниот совет е избран во звање доцент (Одлука бр.2102-47/4 од 24.2.2011 г). Дотогашното стекнато искуство и ентузијазмот го водат во професионалниот ангажман и активности во подготовката, организацијата и реализацијата на студиските програми за предучилишно воспитание и образование и одделенска настава. Искуството и ентузијазмот, но и професионалниот однос, продолжуваат и во наставната и во научноистражувачката дејност. Така, Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки на седницата одржана на 16.12.2015 година донесе Одлука бр.1602-325/8 и го избра во звање вонреден професор за наставно-научните области методика и образование на наставници.

Проф. д-р Кирил Барбареев е ангажиран во наставата на прв, втор и трет циклус студии на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, на сите студиски програми, за предметите: Предучилишна педагогија (прв и втор циклус студии), Образование и професионален развој на наставникот (прв, втор и трет циклус студии), Методика по развој и култура на говорот 1 и 2 (прв циклус студии), како и Методика (стекнување на наставнички компетенции на студиската програма за педагошко-психолошка и методска подготовка). Исто така е ангажиран и на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, за наставниот предмет Способност за стекнување и пренесување на знаење (за специјализанти).

Професионалниот ангажман ги надминува рамките на Универзитетот, со ангажманот на Педагошкиот факултет во Копер при Универзитетот на Приморска, Р. Словенија. Имено, во учебната 2019/2020 година (во зимскиот семестар) по покана на Универзитетот на Приморска организира и реализира настава на прв циклус студии на Педагошкиот факултет во Копер. Всушност, по покана на Универзитетот на Приморска и Министерството за образование на Р. Словенија, проф. д-р Кирил Барбареев е визитинг професор (професор гостин) и е ангажиран како надворешен експерт.

Професионалниот однос продолжува и во работата со студентите во менторирањето на дипломски работи и магистерски трудови, како и во наставата и воннаставни активности по предметите од областите за кои е избран, но и од аспект на континуирано унапредување на курикулумите. Во 2019 г., со група од 20 студенти ја подготвува театарската претстава за деца „Приказна за рибарот и рипката“ по текст на А.С. Пушкин, поставена на сцената на Мултимедијалниот центар при УГД, и истата е одиграна за децата од детските градинки во Штип.

Учество на научни, стручни и научно-практични конференции и конгреси до изборот за вонреден професор (2015)

Презентации:

1. В. Popeska, **Kiril Barbareev**, E.J. Ivanovska (2015). *Organization and Realization Of University Sport Activities in Gone Delceve University – Stip*. 7th World Conference on Educational Sciences, (WCES-2015), 05-07 February 2015, Novotel Athens Convention Center, Athens, Greece.

2. Janevik-I. E., Mitrev, S., Boev, B., & **Barbareev, K.** (2015). *Integrated University - What Integrated Education and Science Can Provide More*, at 7th World Conference on Educational Sciences WCES, 05 - 07 February 2015, Athens, Greece.
3. Popeska, B., Janevik-I.E., **Barbareev, K.**, Jovanova, M. S. (2014). *Sport And Recreation Activities At The "Goce Delcev" University - Shtip, Republic Of Macedonia - Differences In Students Opinions For Its Realization In Dependence On Certain Characteristics*, 7th International Scientific Conference "Sport, Stress and Adaptation", 9 – 12 October, 2014, SOFIA: National Sport Academy "Vasil Levski", Bulgaria. <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/1146>.
4. **Barbareev, Kiril.** (2014). *Why Standards Are Important for Early Childhood Education?* In: International conference Practicum of Future Pedagogues, Teachers and Kindergarten Teachers in Multicultural Environments – Experiences and Challenges, 27-29 Nov 2014, Skopje, Macedonia. (Unpublished).
5. Popeska, B., Jovanova-Mitkovska, S., & **Barbareev, K.** (2014). *Manifestation, Measurement and Assessment of Balance At 7 Years Old Children*, 18th Symposium on Sport and Physical Education of Youth, 26 - 27 September, Ohrid, Federation of the Sports Pedagogues of the Republic of Macedonia, <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/12278>.
6. **Barbareev, K.** (2014). (Re) *Forms in The Educational System of The Republic of Macedonia*. Scientific Conference: 15 May, 2014. Department of Pedagogy, University "Ss. Cyril and Methodius" – Skopje.
7. **Barbareev, K.** (2014). *The Curriculum and Society*. In: 5. International Scientific and Expert Conference. Cultural Identity in the Digital Era, 03-04 Apr 2014, Zenica, Bosnia and Herzegovina.
8. **Barbareev, K.** (2012). *Transformation of Pedagogy Faculty in faculty Of Educational Sciences*. In: International Scientific and Expert Conference Education for the Future, 24-25 May 2012, Zenica, Bosnia and Herzegovina.
9. **Barbareev, K.** (2012). *Bologna Process: Challenges and Opportunities for The Education of Preschool Teachers*. In: International Scientific Conference: 18 – 19.5.2012, Veliko Trnovo.
10. **Barbareev, K.** (2012). *Culture of Quality in University Teaching*. South East European University a National Higher Education Conference Quality of Learning and Teaching: Policy and Practice. 12 June 2012.
11. **Barbareev, K.** (2011). *Key Recommendations of European Institutions and Other International Organizations for Initial Education of Teachers*. International Congress - Modern Society and Education, 30 September – 1 October, 2011, Ohrid, Macedonia.
12. **Barbareev, K.** (2011). *Model of Teacher Education and Professional Development of The Teacher / Educator*. In: International Scientific Symposium: The upbringing and education between traditional and modern, 22 to 24 September 2011 Ohrid, Macedonia.
13. **Barbareev, K.** (2011). *Competences as A Professional Standard*. III Symposium of international participation. "Education in 21 century". Bitola, 09.12.2011.

Учество на научни, стручни и научно-практични конференции и конгреси во изборниот период 2015-2020

Презентации:

1. **Barbareev, Kiril (2019).** *Професијата на наставникот - од конструктивизам до форманауметност*. In: Меѓународната конференција за образованието по математика, физика и сродни науки, 27-28 Sept 2019, Skopje, Macedonia. Конференција ПМФ, УКИМ) ISBN 978-608-411-09-04 (пленарно предавање).

2. **Barbareev, Kiril** and Atanasova, N. (2019) *Why do we need specialized TV channel for education?* In: *Informacione tehnologije, obrazovanje i preduzetništvo*, 6-7 Apr 2019, Sacak, Serbia. ISBN 978-86-7776-233-9 (пленарно предавање).
3. **Barbareev, Kiril** (2019) *Is a new paradigm for education and professional development of preschool teachers needed?* International Conference: Програмске (ре)форме у образовању и васпитању – изазови и перспективе, 20 May 2019, Belgrade, Serbia.
4. **Barbareev, Kiril** and Pandiloska Grncarovska, Svetlana (2019) *Institutional policies for improving the quality of university teaching and learning*. In: International Scientific Conference: Pedagogical theory and practice in a time of change ISCFP18, 7 Dec 2018, Tetovo, Macedonia.
5. **Barbareev, Kiril** and Markovic, Goranka and Atanasova, N. (2019) *Медиумската содржина како образовен ресурс*. In: International Scientific Conference “Social Changes in the Global World”, Sept 2019, Stip.
6. Maja Hmelak, Jurka Lepičnik Vodopivec, **Kiril Barbareev**, (2019), Interculturalism from the Perspective of Pedagogics and Integration in Preschool with Emphasis on Cooperation with Parents. 18. Međunarodnoga znanstvenog skupa Dani Mate Demarina „Novi izazovi u odgoju i obrazovanju“. Pula, 30. i 31. svibnja 2019.
7. **Barbareev, Kiril** (2018) *Состојби и предизвици на системот за иницијално образование по природни науки и математика во Република Македонија*. In: Меѓународна конференција за образованието по природни науки и математика, 23-24 March 2019, Skopje, Macedonia.
8. **Barbareev, Kiril** (2016) *An integrative approach to early childhood development and education – the model of Israel*. In: Third International Conference “Education across Borders” Education and Research across Time and Space (1100th Death Anniversary of St. Clement of Ohrid), 6-7 Oct 2016, Bitola, Macedonia.

СПИСОК

на објавени стручни и научни трудови

Објавени стручни и научни трудови до изборот за вонреден професор, 2015 год.

I. Учебни помагала

1. Барбареев, К. (2014). Методика на воспитно-образовна работа по култура на говорот 1, Штип: УГД (рецензирана скрипта);
2. Барбареев, К. (2014). Методика на воспитно-образовна работа по култура на говорот 1, Штип: УГД (практикум);
3. Барбареев, Кирил, Милованович, Д. и Боев Б. (2012). Глистон патува во земјата, Штип: „2-ри Август“, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, книга за деца (превод) и аудио книга.

II. Објавени стручни и научни трудови:

1. B. Popeska, Kiril Barbareev, E.J.Ivanovska (2015). *Organization and Realization Of University Sport Activities in Gone Delcev University – Stip*. 7th World Conference on Educational Sciences, (WCES-2015), 05-07 February 2015, Novotel Athens Convention Center, Athens, Greece.
2. Janevik-I. E., Mitrev, S., Boev, B., & Barbareev, K. (2015). *Integrated University - What Integrated Education and Science Can Provide More*, at 7th World Conference on Educational Sciences WCES, 05 - 07 February 2015, Athens, Greece.
3. Popeska, B., Janevik-I.E., Barbareev, K., Jovanova, M. S. (2014). *Sport And Recreation Activities At The “Goce Delcev” University - Shtip, Republic Of Macedonia - Differences*

- In Students Opinions For Its Realization In Dependence On Certain Characteristics*, 7th International Scientific Conference "Sport, Stress and Adaptation", 9 – 12 October, 2014, SOFIA: National Sport Academy "Vasil Levski", Bulgaria. <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/1146>.
4. Barbareev, Kiril. (2014). *Why Standards Are Important for Early Childhood Education?* In: International conference Practicum of Future Pedagogues, Teachers and Kindergarten Teachers in Multicultural Environments – Experiences and Challenges, 27-29 Nov 2014, Skopje, Macedonia. (Unpublished).
 5. Popeska, B., Jovanova-Mitkovska, S., & Barbareev, K. (2014). *Manifestation, Measurement and Assessment of Balance At 7 Years Old Children*, 18th Symposium on Sport and Physical Education of Youth, 26 - 27 September, Ohrid, Federation of the Sports Pedagogues of the Republic of Macedonia, <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/12278>.
 6. Barbareev, K. (2014). *(Re) Forms in The Educational System of The Republic of Macedonia*. Scientific Conference: 15 May, 2014. Department of Pedagogy, University "Ss. Cyril and Methodius" – Skopje.
 7. Barbareev, K. (2014). *The Curriculum and Society*. In: 5. International Scientific and Expert Conference. Cultural Identity in the Digital Era, 03-04 Apr 2014, Zenica, Bosnia and Herzegovina.
 8. Barbareev, K. (2012). *Transformation of Pedagogy Faculty in faculty Of Educational Sciences*. In: International Scientific and Expert Conference Education for the Future, 24-25 May 2012, Zenica, Bosnia and Herzegovina.
 9. Barbareev, K. (2012). *Bologna Process: Challenges and Opportunities for The Education of Preschool Teachers*. In: International Scientific Conference: 18 – 19.5.2012, Veliko Trnovo.
 10. Barbareev, K. (2012). *Culture of Quality in University Teaching*. South East European University a National Higher Education Conference Quality of Learning and Teaching: Policy and Practice. 12 June 2012.
 11. Barbareev, K. (2011). *Key Recommendations of European Institutions and Other International Organizations for Initial Education of Teachers*. International Congress - Modern Society and Education, 30 September – 1 October, 2011, Ohrid, Macedonia.
 12. Barbareev, K. (2011). *Model of Teacher Education and Professional Development of The Teacher / Educator*. In: International Scientific Symposium: The upbringing and education between traditional and modern, 22 to 24 September 2011 Ohrid, Macedonia.
 13. Barbareev, K. (2011). *Competences as A Professional Standard*. III Symposium of international participation. "Education in 21 century". Bitola, 09.12.2011.
 14. Барбареев Кирил (2014). Иницијалното образование на воспитувачите и учителите во Холандија - Педагошки факултет (Pedagogische Academie) во Гронинген. *Воспитание - списание за образовна теорија и практика*, 9 (13). ISSN 1857- 8705.
 15. Barbareev, Kiril (2013). The epochal personality of the teacher. *European Pedagogical Studies*, 3-4.
 16. Барбареев, К.(2012). Иницијалното образование на воспитувачите за предучилишно воспитание и образование, во *Нови практики во детските градинки*. Tempora Veritas, pp.17-27. ISBN 978-608-4612-03-2.

Објавени стручни и научни трудови во изборниот период (2015-2020)

1. Hmelak, Maja and Lepičnik Vodopivec, Jurka and **Barbareev, Kiril (2020)** *Interculturalism from the perspective of pedagogics and integration in preschool with emphasis on cooperation with parents. Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 33 (1). ISSN 1848-9664 (научно списание со импакт фактор 2,229) <http://eprints.ugd.edu.mk/24031/>

Дали интеркултурализмот е комуникација помеѓу „нашата култура“ и „вашата култура“, зошто културите на малцинствата честопати се гледаат од гледна точка на стереотипите и предрасудите? Авторите во овој труд истражуваат многу актуелен проблем. Зошто е важно децата да имаат можност да учат за културите, и за сопствената култура и за културите на другите. Со учење за културата на малцинствата им покажуваме на нејзините членови дека нивната култура е почитувана и се смета за еднаква со културата на мнозинството. Во трудот авторите се обидуваат да ја нагласат важноста од образованието и континуираната обука на наставниците и воспитувачите во предучилишна возраст и асистенти на наставници за интеркултурно образование. Во прилог на ова, зајакнувањето на учењето на различни култури и меѓуетничко разбирање, прифаќањето, отвореноста за креативна соработка, се неопходни за училишното и предучилишното дете во мултикултурно општество.

2. **Barbareev, Kiril and Pandilovska Grncarovska, Svetlana (2020).** *Current Conditions and Challenges of the System of Education and Professional Development of Preschool Teachers. Educational Process: International Journal*, 9 (2). ISSN 2147-0901 <http://eprints.ugd.edu.mk/24032/>

Авторите во овој труд прават длабинска анализа на моменталните услови и предизвици на системот за образование и професионален развој, како и потребата од промена, можните насоки и решенија. Анализирани се моделот на образование и професионален развој на воспитувачите во Македонија, процесот на реформи, со анализа на најважните документи на европските институции и други меѓународни организации и анализа и споредба на искуствата на ЕУ земји, со цел да понудат автентичен модел за образование на воспитувачи кој ќе биде отворен, динамичен и усогласен со доживотното образование на воспитувачите.

3. **Barbareev, Kiril (2019)** *Професијата на наставникот - од конструктивизам до форма на уметност*. Зборник на трудови од Меѓународната конференција за образованието по математика, физика и сродни науки, 27-28.9.2019, Скопје, Македонија (пленарно излагање) ISBN 978-608-411-09-04 <http://eprints.ugd.edu.mk/22822/>

Трудот е посветен на конструктивизмот како основа на современите епистемиолошки концепти на педагогијата, дидактиката и методиката, неговата примена во наставата, како и на природата на т.н. FLOW (проток) доживување во кои се наоѓаат клучните својства за креативно откривање, решавање проблеми, развој на способностите. Дидактиката и методиката како практични теории имаат за цел да овозможат практични знаења на делувањето на наставникот во наставата и имаат многу длабока соработка со психологијата на давањето инструкции. Дали патот на педагогијата и методиката е само во т.н. пристап во давањето инструкции или во одреден момент треба да почнеме професијата на наставникот да ја гледаме како активност и чин кои ја надминуваат механиката на наставниот план и програма и кои произведуваат автентична уметност?

4. **Barbareev, Kiril and Pandiloska Grncarovska, Svetlana and Osmani, Fadbi and Stankovska, Gordana (2019).** *Improving the Quality of Higher Education*. IOSR Journal of Humanities and Social Science (IOSR-JHSS), 24 (4). pp. 52-56. ISSN 2279-0845/ e-ISSN: 2279-0837 <http://eprints.ugd.edu.mk/22814/>

Авторите во овој труд ги анализираат ефектите од влијанието на дидактичкиот и методички начин на организирање на наставата врз квалитетот на наставата во високото образование. Во овој контекст, документот на Европската комисија од 2013 година со наслов „Подобрување на квалитетот на наставата и учењето во високообразовните институции во Европа“ е особено значаен, што укажува дека во процесот на влегување на универзитетите, како и за време на процесот на академско напредување, наставата треба да биде гледано како подеднакво важен фактор како и другите услови за напредување.

5. **Barbareev, Kiril** and Pandiloska Grncarovska, Svetlana (2019) *Institutional policies for improving the quality of university teaching and learning*. In: International Scientific Conference: Pedagogical theory and practice in a time of change ISCFP18, 7 Dec 2018, Tetovo, Macedonia. Journal of educational research, Vol.1, No.1-2, pp.68-72, ISSN: 2671-3268, ISSN: 2671-3276 (Online), Tetovo, November 2019.
<http://eprints.ugd.edu.mk/22830/>

Авторите во овој труд ги анализираат иницијативите, заклучоците и препораките на повеќе меѓународни организации кои го промовираат квалитетот на наставата и учењето во високото образование и какво е мислењето на универзитетските професори, професионалните здруженија и креаторите на политики. Во трудот се даваат заклучоци од истражувањето за професионалниот развој на академските наставници и добивањето на лиценца за држење настава, согласно со упатствата на ОЕЦД-УНЕСКО за обезбедување квалитет во високото образование; Извештајот на Европската комисија за модернизација на високото образование (подобрување на квалитетот на наставата и учењето во високообразовните институции во Европа); Европската научна фондација (ЕСФ).

6. **Barbareev, Kiril** and Nikova-Cingulovska, Zorica (2020). Swedish preschool curriculum (Skolverket) as a model in the preschool education system. Воспитание - Journal of Educational Sciences, Theory and Practice ISSN 1857-8705 (Online) <http://eprints.ugd.edu.mk/24361/>

Авторите во овој труд ја анализираат и истражуваат програмата за работа во градинките во Шведска. Значењето е големо заради престојот во Гетеборг (Шведска), како воспитувач за предучилишна установа во градинката Крумелурен 6 Фарскола. Авторите даваат целосна слика за важните аспекти на наставната програма за предучилишна возраст во Шведска како квалитетен модел во системот за предучилишно образование (Skulverket).

7. Popeska, B. and **Barbareev, Kiril** and Janevik, I.E. and Jovanova, M.S. (2017) *Students' interest for sport and recreation at Goce Delcev University - Stip, depending the selected Faculty. New Trends and Issues Proceedings on Humanities and Social Sciences*, 3 (1). pp. 439-451. ISSN 2421-8030 <http://eprints.ugd.edu.mk/18072/>

Целта на овој труд е реализацијата на спортот во универзитетските наставни програми како важно прашање во создавањето на целосно развиена личност и влијанието врз учеството во спортот и физичката активност во текот на целиот живот. Истражувањето е реализирано на примерок од 670 испитаници, редовни студенти во првата академска година на тринаесет факултети на Универзитетот „Гоце Делчев“. Мислењата на студентите за спорт и рекреација се утврдени со затворена форма на прашалник. Добиените резултати се обработени со користење на основни параметри за описна статистика и компаративна статистика (тест Х-квадрат). Добиените резултати укажуваат на разлики поврзани со избор на тековни и преферирани активности, број на неделни часови за спорт, теоретски предавања, но и ги сугерираат насоките и можностите за идни интервенции во тековната програма и нејзиниот дизајн во согласност со интересите и потребите на студентите.

8. **Barbareev, Kiril** (2018). *Состојби и предизвици на системот за иницијално образование по природни науки и математика во Република Македонија*. In: Меѓународна конференција за образованието по природни науки и математика, 23-24 March 2019, Skopje, Macedonia. Зборник на трудови: ISBN 978-608-471-106-1; ISBN 978-608-247-655-1 <http://eprints.ugd.edu.mk/22823/>

Целта на овој труд е иницијалното образование на наставниците во основното образование по природни науки и математика во Република Македонија. Анализите покажуваат дека тоа се остварува со различен пристап, дека моменталното решение е сложено, различно, не стандардизирано и произлегува од неговата организациска и програмска структура. Студиските програми на институциите кои подготвуваат

наставнички кадар не ги исполнуваат во целост барањата на современиот систем на воспитание и образование. Се забележува (не)усогласеност во програмите, неповрзаност и некоординираност меѓу овие институции; едукацијата на воспитно-образовниот кадар е заснована на традиционалниот педагошки систем. Анализата покажува дека факултетите во студиските програми имаат различен пристап, кон наставничката професија, и имаат различно сфаќање за тоа како треба практиката и методиката која е супстанцијална за иницијалното образование на студентите да биде реализирана со студентите (идни наставници).

9. **Barbareev, Kiril** and Markovic, Goranka and Atanasova, Nikolina (2019) *Медиумската содржина како образовен ресурс*. In: International Scientific Conference “Social Changes in the Global World”, Sept 2019, Stip. Vol. 2 No. 6 (2019): Proceedings of the International Scientific Conference “Social Changes in the Global World” <http://eprints.ugd.edu.mk/23678/>

Во трудот авторите се обидуваат да покажат како да се искористат квалитетните медиумски содржини во образованието и потребата од специјализиран ТВ канал за образование.

10. **Barbareev, Kiril** and Atanasova, Nikolina (2019) *Why do we need specialized TV channel for education?* In: Informacione tehnologije, obrazovanje i preduzetništvo, 6-7 Apr 2019, Sacak, Serbia. ISBN 978-86-7776-233-9 <http://eprints.ugd.edu.mk/22788/>

Основната тема на истражување во трудот е зошто е важно да се отвори специјализиран ТВ канал за образование. Истражувањето кое беше реализирано за таа цел ги испита ставовите и мислењата на родителите, воспитувачите, наставниците и експертите за медиуми. Посочени се примери за многу добра практика од специјализиран едукативен канал во Јужна Кореја. Истражувањето е спроведено со 1030 родители, 113 воспитувачи и наставници, 3 фокус групи; и 4 интервјуа со експерти за медиуми. Резултатите покажуваат дека: во моментот во Македонија немаме стандардизиран концепт за специјализирана содржина за деца на предучилишна возраст. Содржината наменета за деца не е поделена според возраста; не е специјализирана за области; нема експерти вклучени во подготовката на содржината; премалку време е наменето за едукативна содржина; на родителите им треба стручен совет.

11. **Popeska, Biljana** and **Barbareev, Kiril** (2019) *Being A Volunteer – Perspective of Macedonian Students*. In: 2nd BRICS Council of Exercise and Sports Science Conference and 1st World Congress of Future Leader Volunteer (WCFLV 2019), 9-14 Oct 2019, Cape Town, South Africa.

Во трудот авторите даваат многу силни насоки за промовирањето на волонтерството на универзитетот, секојдневната физичка активност која има повеќе придобивки не само за личен развој на студентите туку и за социјално признавање на универзитетот како средина што промовира позитивни вредности и активности.

12. **Barbareev, Kiril** and **Popeska, Biljana** (2019) *Participation of Students in Health Engaged Physical Activities and Importance of Universities Of Promotion of Hepa - Case Of University In Stip*. In: 22th Science Symposium on Sport and Physical Education in Youth, 04-05 Oct 2019, Struga, Macedonia. <http://eprints.ugd.edu.mk/23733/>

Целта на студијата е да се утврдат различните аспекти на секојдневната физичка активност на студентите и улогата на универзитетите во промовирање на ХЕПА. Примерот за студија вклучува 250 студенти од Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Македонија.

13. **Maja Hmelak, Jurka Lepičnik Vodopivec, Kiril Barbareev**, (2019), *Interculturalism from the Perspective of Pedagogics and Integration in Preschool with Emphasis on Cooperation with Parents*. 18. MEĐUNARODNOGA ZNANSTVENOG SKUPA DANI MATE DEMARINA „Novi izazovi u odgoju i obrazovanju“. THE 18th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE MATE DEMARIN DAYS „New Challenges in Education“. Pula, 30. i 31. svibnja 2019. / Pula, 30th and 31st May 2019. <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/26618>

Трудот го третира прашањето за создавање на воспитувачите за комуникација со родители и деца од малцинските групи од два аспекта: теориски и емпириски.

14. Е.Мишиќ, А.Тасевска, Ф.Шеху, С.Палчевска, З.Јовановска, Е.Чабуковска, Д.Атанасовски, **К.Барбареев** (2019). „Зажакнување на улогата на граѓанското општество во осигурувањето рамноправност и квалитет во предучилишното образование, воспитание и згрижување (ЗЕ)“ Скопје: Фондација за образовни и културни иницијативи „Чекор по чекор“ ISBN 978-608-4857-26-6

Трудот ги истражува клучните начела и европскиот пристап кон висококвалитетни системи за предучилишното образование, воспитание и згрижување кои се базираат на добрите практики во земјите членки на ЕУ и на врвни истражувања.

15. **Barbareev, Kiril** and Angeleska, N. (2018). Teacher Education in F.Y.R.O.Macedonia. in *International Handbook of Teacher Education*, 1 (editors: K.G.Karras, C.C.Wolhuter) Nikosia, pp. 301-315. ISBN: 978-9963-2415-5-2 <http://eprints.ugd.edu.mk/22786/>

Во трудот се говори за традицијата во македонскиот систем на образование на наставници и предизвиците на системот со кои се среќавал во својот развој.

16. Миовска-Спасева, С., Илиев, Д., Шеху, Ф., **Барбареев, Кирил**, Мемеди, Л., Образование на наставници. (2018). *Образованието на наставниците во основното образование во Р. Македонија – состојби и перспективи*, Скопје: Фондација Отворено општество – Македонија ISBN 978-608-218-276-6 COBISS.MK-ID 107226122.

17. Popeska, Biljana and Ristova, Cvetanka and Dimitrov, Nikola and **Barbareev, Kiril** (2018) *Activity of students on weekly level - conditions and perspectives in the Republic of Macedonia with possibilities to promote sport tourism at university level*. In: The 10th International Scientific Conference “Modern Trends of Physical Education and Sport”, 9 Nov 2018, Sofia, Bulgaria.

Емпириските податоци од истражувањето и нивната анализа упатуваат на сознанијата дека половина од студентите опфатени во истражувањето се активни 1-2 неделно и 44% се заинтересирани за активности на отворено. Разгледани се и истражувани можности за активности на отворено, а Република Македонија нуди големи можности за развој на рекреативни активности.

18. Koleva Gudeva, Liljana and Mitrev, Sasa and Boev, Blazo and **Barbareev, Kiril** (2017) *Презентација на е-библиотека УГД, 2011-2017*. In: Меѓународна конференција „Корисникот и библиотеката - минато и иднина“, 44. Годишно собрание на БЗМ, 16-17 Nov 2017, Skopje, Macedonia. <http://eprints.ugd.edu.mk/18599/>

Во трудот авторите претставуваат модел на првата електронска универзитетска библиотека во Република Македонија, ги претставуваат новите информатички и комуникациски технологии, како и новите техники за истражување и учење, кои наложуваат промовирање на современ пристап во методите на настава и истражување на универзитетите

19. Koleva Gudeva, Liljana and Mitrev, Sasa and Boev, Blazo and **Barbareev, Kiril** (2017) *Значење на дигиталната библиотека во универзитетското образование*. Библиотекарство, 34 (1-2). pp. 36-41. ISSN 1409-9357 <http://eprints.ugd.edu.mk/18598/>

Трудот говори за значењето на дигиталната библиотека и потребата за промоција на нов и современ пристап во библиотекарството, што било и водечка идеја во формирањето на е-библиотеката на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип и отворен нов мултимедијален пристап за брза, точна и бесплатна информација за студентите, вработените и останатите корисници на е-библиотека.

20. **Barbareev, Kiril** (2016) *An integrative approach to early childhood development and education – the model of Israel*. In: Third International Conference “Education across Borders” Education and Research across Time and Space (1100th Death Anniversary of St. Clement of Ohrid), 6-7 Oct 2016, Bitola, Macedonia. ISBN 978-9989-100-50-5 <http://eprints.ugd.edu.mk/22839/>

Во овој труд авторот врз основа на студиски престој во Израел пренесува значајно искуство за т.н. перспектива за тоа каков е концептот на курикулум со интегриран пристап во раниот детски развој и образование во Израел. Трудот ја анализира програмата за работа што претставува основа за светот на знаењето на детето. Претставен е автентичен пример на т.н. „тркало за визуализирање на интегрирана тема“, кое се заснова на принципот на изведување на содржини од различни дисциплини и нивно преплетување во рамките на целта.

Учебници, учебни помагала и прирачници

1. Кирил Барбареев, Е. Ташкова (2020). *Методика на воспитно- образовната работа по развој и култура на говорот кај децата од 3-8 години* (учебник), Штип: УГД, ISBN 978-608-244-721-6 (<https://e-lib.ugd.edu.mk/detal.php?id=913&ugd=e88377fd912fa1c3adb61d68b170846e>).
2. Л.Дамовска, Ф.Шеху, А.Фрицханд, Кирил Барбареев (2019). *Воспитувачот, писменоста и говорниот развој кај децата* (прирачник за воспитувачи во детските градинки), Скопје: Просветно дело.
3. Л. Дамовска, Ф. Шеху, Кирил Барбареев (2018). *Компетентен воспитувач*, (прирачник за воспитувачи во детските градинки), Скопје: Просветно дело.
4. Кирил Барбареев, (2017). Од образование за животна средина до одржлив развој во детските градинки (Јурка Лепичник Водопивец), во оригинал „Od okoljske vzgoje do vgoje za trajnostno prihodnost v vrticu“ / Jurka Lepičnik Vodopivec [превод]. - Штип: Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Факултет за образовни науки ISBN 978-608-244-413-0. COBISS.MK-ID 103551242.

Студиски престои и посети

Во периодот од 2015 до 2020 година, кандидатот д-р Кирил Барбареев остварува неколку успешни научноистражувачки студиски престои во странство во реномирани универзитети, каде што има одржано и предавања и бил активно вклучен во изведување на научноистражувачка работа, главно насочена на проучувања во областа на образованието на наставниците и методиката:

- Во 2019 г. реализира студиска посета на Универзитетот во Бирмингем (University of Birmingham), во Центарот за карактер и доблести (Jubilee Centre for Character and Virtues), во Велика Британија.
- Во 2019 г. на Универзитет во Салцбург, Педагошки факултет, реализира Интернационална недела за квалитетот во предучилишното воспитание, образование и грижа. Средба на професори, истражувачи, експерти и студенти од повеќе од 30 земји.
- Во 2018 г. реализира студиска посета на универзитетите во Германија. University of Augsburg, Institute for Social Sciences; University of Augsburg; BAYHOST, Bavarian Academic Center for Central, Eastern and Southeastern Europe, Regensburg; Leibniz Institute for East and Southeastern European Research, Regensburg; Ludwig Maximilians Universität München (LMU); LMU, Centre for Senior Citizen Studies; LMU, MA Intercultural Communication.
- Во 2017 г. реализира студиска посета на Франција, посета на Меѓународниот центар за педагошки студии во Париз. Стекнување и размена на искуства од универзитетите во Франција и Министерството за национално образование, високо образование и истражување на Франција и Македонија.

- Во 2017 г. ги посетува педагошките факултети во Љубљана, Марибор и Копер и работи на подобрување на квалитетот на системот за образование и професионален развој на универзитетските наставници (Educational and Professional Development of University Teachers and the Assessment System).
- Во 2016 г. по покана на Република Кина учествува на средбата помеѓу Кина и Источна и централна Европа за подобрување на соработката на универзитетите.
- Во 2016 г. реализира посета во Хрватска, по програмата Еразмус + (Connecting Public Authorities and Educational Institutions in Erasmus +, Towards the Internationalization of Education in Croatia, Evaluating influence of the Lifelong Learning Programme in Croatia).
- Во 2016 г. реализира студиска посета во Шведска. Концептот на дуално образование. Integrating E-Learning and Open Educational Resources into Classroom – iOERc.
- Во 2015 г. студиски престој на Педагошкиот факултет во Марибор по програмата за мобилност Еразмус +.
- Во 2015 г. студиска посета на Р. Турција. Посета на педагошките факултети во Истанбул (The Ministry of Education and Science of the Republic of Macedonia, Istanbul National Education Directorate, Education Reforms and 4+4+4 Education System).

Учество во научноистражувачки проекти

Во изборниот период 2015 - 2020 година, кандидатот д-р Кирил Барбареев активно работи на научноистражувачки проекти (раководство/учество) од национален и интернационален карактер и тоа:

1. Barbareev, Kiril (2019) За периодот од 2019 до 2024 г. е избран за национален координатор за истражување и мерење во развојот на децата и подготвеноста за училиште (МТСП, Светска банка). МК-MLSP-135386-CS-INDV-2.2.13 Project name: Social Services Improvement Project (SSIP) National Coordinator for Measurement of Development and Early Learning (MODEL). [Project].
2. Барбареев, Кирил (2018-2019) „Зајакнување на компетенциите на воспитувачите во раното детско воспитание, образование и грижа“. Реформа на системот за предучилишно образование во Република Македонија. Министерство за труд и социјална политика, Министерство за образование, УНИЦЕФ.
3. Барбареев, Кирил (2018-2019) - „Зајакнување на улогата на граѓанското општество во осигурувањето рамноправност и квалитет во предучилишното образование, воспитание и згрижување (ЗЕ)“ (2018). Фондација за образовни и културни иницијативи „Чекор по чекор“ - Македонија.
4. Барбареев, Кирил (2017-2019) - (главен истражувач). Компетенциите на воспитувачите за интеркултурна комуникација, <http://scholar.ugd.edu.mk/jadrnkabocvarova/software>.
5. Барбареев, Кирил (2018-2019) - „Љубовта доаѓа природно, а успешното родителство се учи“. goditelstvo.mk Проект финансиран од ЕУ. УНИЦЕФ. Министерство за труд и социјална политика, Министерството за здравство и Министерството за образование и наука, заедно со Европската унија и УНИЦЕФ, кампања насловена како „И родителството се учи“.
6. Барбареев, Кирил (2015-2018) „Со читање до лидерство“. “With Reading to Leadership” “Learning Communities” Foundation for Educational and Cultural Initiatives “Step by Step” - USAID Macedonia.
7. Барбареев, Кирил (2018-2020). “Anchoring of Multiethnic Youth Work in Curricula of Future Teachers”. Center for Balkan Cooperation LOJA. Implementing university modules promoting interethnic cooperation and dialogue and respective methods and didactics. The project strengthens the cooperation between teaching institutions (pedagogical faculties) in

- Macedonia and aims at contributing to a peaceful coexistence and cooperation between all ethnic groups.
8. Janevik-Ivanovska, Emilija and Giganti, Melchior and Duatti, Adriano and Zdravev, Zoran and Barbareev, Kiril and Uccelli, Licia and Poletti, Giorgio and Ganino, Giovanni and Angelovska, Bistra and Martini, Petra and Drakalska, Elena and Darkovska-Serafimovska, Marija and Gulaboski, Rubin and Bosnakovski, Darko and Ivanovska, Ana and Arsova-Sarafinovska, Zorica and Sterjova Arev, Marija and Apostolova, Paulina and Krstev, Aleksandar and Stojanovic, Igor and Velinov, Aleksandar and Delipetrev, Katarina (2017-2020) Developing, Testing and Installing E-learning System for African Member States (RAF6049). [Project]. RFP No. 34923.
 9. Zdravev, Zoran and Zlatanovska, Biljana and Krstev, Aleksandar and Stojanovic, Igor and Barbareev, Kiril (2017) *Output 3 Integrating E-Learning and Open Educational Resources into Classroom* – iOERc. Erasmus + programme, Key Action 2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices Strategic Partnerships for school education.
 10. Popeska, Biljana and Barbareev, Kiril and Stefanova, Sanja (2017-2020) Te(a)chIn Sport, Erasmus+ project, Co-funded by the Erasmus+ program of the European Union.
 11. Zdravev, Zoran and Zlatanovska, Biljana and Kocaleva, Mirjana and Krstev, Aleksandar and Barbareev, Kiril and Stojanovic, Igor (2016) *Output 2 Integrating E-Learning and Open Educational Resources into Classroom* – iOERc. Erasmus + programme, Key Action 2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices Strategic Partnerships for school education.
 12. Popeska, Biljana and Jovanova-Mitkovska, Snezana and Barbareev, Kiril and Janevski, Vladimir (2016) *HOPSports On Line Streaming (OLS) Brain Breaks (BB) Research Project*.

Стручно-апликативна и организациска-развојна дејност

Кандидатот д-р Кирил Барбареев систематски работи на подигање и зајакнување на системот за образование и професионален развој на воспитувачите и наставниците во државата. Бил ангажиран и учествувал во низа научни експертски тимови од Министерството за образование и наука и Министерството за труд и социјална политика; од невладини организации (УСАИД, УНИЦЕФ, Отворено општество Македонија, Чекор по чекор, РОМА, Образовен форум).

Ангажиран е и како координатор на програмата за деца од 3 до 8 години во Образовниот центар „Бибиверзум“.

Тој е дел од тимот кој работи на „*Нацрт верзија на Анализата на состојбите во предучилишното воспитание и образование во Р. Македонија од аспект на идентификување на потреби, бариери и можности за обезбедување на квалитет*“.

Исто така, стручната димензија на проф. д-р Кирил Барбареев е потврдена и со рецензирањето на трудови во странство. Имено, проф. д-р Кирил Барбареев е рецензент во 2019 г. на три монографии на проф. д-р Јурка Лепичник Водопивец, редовна професорка на Универзитет во Копер, Педагошки факултет, и тоа: (1) „Професионалниот развој на воспитувачите – студија на пример“ (profesionalni razvoj vzgojitelja - študija primera); (2) Образование за одржлив развој во иницијалниот професионален развој на воспитувачот со предучилишните деца“ (*Obrazovanje za odrzivi razvoj u inicijalnom profesionalnom razvoju vaspitaca predškolske djece*); (3) „Два погледа на природата“ (*Dva pogleda na prirodu - (distinkcija živo-neživo na predškolskom uzrastu)*). Истата година, 2019 година, е рецензент на научна монографијата на авторите проф. д-р Јурка Лепичник Водопивец (Универзитет во Копер, Р. Словенија) и проф. д-р Маја Хмелак (Универзитет во Марибор) - *Spodbudno okolje in participacija predšolskega otroka*.

Во однос на стручно-апликативната и организациско-развојната дејност, визионерството и ентузијазмот на д-р Кирил Барбареев се рефлектираат од две перспективи. Едната се однесува на ангажирањето и заложбите за поголема отвореност, промотивност и видливост на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип до степен на атрактивност и привлечност. А другата перспектива е сосема евидентна, па во однос на организациско-развојната дејност проф. д-р Кирил Барбареев бил ангажиран:

- проректор за настава на Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип (2015-2019);
- претседател на Универзитетска комисија за настава (2015-2019);
- претседател на Надзорен одбор на Универзитетски спортски и културен центар;
- член на Универзитетски сенат;
- член на Ректорска управа;
- член на ННС на Факултет за образовни науки;
- портпарол на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип;
- раководител на Катедрата за дидактика и методика (2013-2017);
- уредник на списание *Воспитание*;
- член на Уредувачки одбор на списание *Европски педагошки студии*;
- амбасадор на асоцијација на најдобри наставници на просторите на поранешна Југославија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Согласно со член 164 од Законот за високото образование на Република Македонија и членовите 7, 8, 9 и 10 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (Универзитетски гласник бр. 43 од 16.9.2019 г.), по деталното разгледување на доставената документација, Рецензентската комисија констатира дека вонреден професор д-р Кирил Барбареев значително го надминува вкупниот предвиден квантум (НО + НИ + СА) на поени за избор во звањето редовен професор, остварувајќи вкупно 288,2 поени.

Врз основа на анализата и оценката на вкупната наставно-образовна, научноистражувачка и стручно-апликативна и организациско-развојна дејност на кандидатот д-р Кирил Барбареев може да се заклучи дека во сите наведени дејности тој постигнал мошне значајни резултати. Во наставно-образовната дејност тој како вонреден професор потврдил дека може да се соочи со предизвикот на ангажирање на повеќе предметни програми. Во научноистражувачката и стручно-апликативната дејност и организациско-развојната дејност се афирмирал како солиден истражувач кој ја совладал методологијата на научното истражување, како од теориски така и од практичен аспект. Анализата на објавените трудови и трудовите презентирани на стручно-научните собири во земјава и во странство, студиските посети и престои, како и проектната анагажираност покажуваат дека кандидатот ја насочил својата истражувачка дејност кон сопствено надградување за реализација на наставата која треба да му биде доверена, но едновременно дал свој придонес за афирмација на предучилишното воспитание и образование, особено на професионалниот развој на кадарот вклучен во предучилишните установи.

Врз основа на изнесеното, Рецензентската комисија позитивно ја оценува целокупната работа на кандидатот и е на мислење дека тој ги исполнува условите за избор во наставно-научно звање. Затоа, чест ни е на **Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип да му предложиме д-р Кирил Барбареев да го избере во звањето редовен професор за наставно-научните области методика и образование на наставници.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Јордан Стојаноски, претседател, с.р.

Проф. д-р Даниела Андоновска-Трајковска, член, с.р.

Проф. д-р Снежана Мирасчиева, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ НА
Д-Р КИРИЛ БАРБАРЕЕВ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		40				
5	Избор во звање вонреден професор	40				
	ВКУПНО	40				
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
2	Дел од монографија или научна книга Учебници: 2/3/15	3	6			18
3	Научен труд објавен во списание со ИФ (останати автори) со реден број 1		5			5
4	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв, втор и останати автори) Р.б: 2/4/5/6/9/12/17 П: 9/9/9/9/9/3		9/6/3			59
5	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир. Р.б: 3/7/8/10/11/13/20 П: 2,6/3/2,6/3,9/3/3/2,6		2		3	20,7
6	Пленарно предавање на научен собир, бр.8,10	1	3	1	6	9
8	Одржано предавање по покана од научна институција			1	3	3
9	Учество на научен собир со реферат (усно)	5	1,5	4	2	15,5
13	Раководител на научен проект			2	6	12
15	Уредник на научно списание					3
16	Член на уредувачки одбор на научно списание (СЦИ/ЦА/останати)					1
23	Студиски престој во странство					8
24	Рецензент на научен труд			3	1	3
	ВКУПНО					157,2

Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Посни				Вкупно
		Во земјава		Во странство		
		број	посни	број	посни	
1	Учебник	1	10			10
5	Труд во стручно списание, бр.15	1	2			2
13	Учесник во научен проект (максимум во три проекти)	1	5	2	8	21
18	Стручни награди и признанија			1	8	8
21	Проректор за настава на УГД		15			15
22	Претседател на универзитетски или владини тела	2	10			20
26	Раководител на катедра/оддел/центар					3
27	Член на универзитетски или владини тела	2	5			10
28	Член на факултетски орган, комисија				2	2
	ВКУПНО					91
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					288,2

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ „ЕЛЕКТРИЧНИ МЕРЕЊА - ЗБИРКА ЗАДАЧИ И
ПРОБЛЕМИ“ ОД ПРОФ. Д-Р ВЛАТКО ЧИНГОСКИ И
АС. ДОКТОРАНД М-Р БИЛЈАНА ЧИТКУШЕВА-ДИМИТРОВСКА,
ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 1802-58/5 од 157. редовна седница на Наставно-научниот совет на Електротехнички факултет, одржана на 24.9.2020 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р **Василија Шарац**, редовен професор на Електротехнички факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
- д-р **Сашо Гелев**, редовен професор на Електротехнички факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис **„ЕЛЕКТРИЧНИ МЕРЕЊА - ЗБИРКА ЗАДАЧИ И ПРОБЛЕМИ“** од авторите д-р **Влатко Чингоски**, редовен професор и м-р **Билјана Читкушева-Димитровска**, асистент-докторанд, наменет за студентите на прв циклус студии на Електротехнички факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Електротехнички факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот

Ракописот за учебното помагало **„Електрични мерења - Збирка задачи и проблеми“** од авторите проф. д-р Влатко Чингоски и ас. докторанд м-р Билјана Читкушева-Димитровска е наменет за студентите на Електротехнички факултет како учебно помагало по предметот Електрични мерења.

Овој предмет, според новата наставна програма е предвиден како задолжителен предмет во III семестар на I циклус на студии за сите студенти на Електротехнички факултет, со неделен фонд на часови 2+2+1.

Предложениот ракопис е во согласност со наставната програма и во целост ја опфаќа наставната материја за студиската програма за која е наменет, ги покрива сите области од предметот електрични мерења според доделената акредитација за истиот, според кое истиот може да биде прифатен како основно учебно помагало – Збирка задачи и проблеми за предметот Електрични мерења.

Податоци за обемот ракописот

Ракописот за учебникот **„Електрични мерења - Збирка задачи и проблеми“** од авторите проф. д-р Влатко Чингоски и ас. докторанд м-р Билјана Читкушева-Димитровска е напишан на македонски јазик, содржи вкупно 115 страници, компјутерски среден текст, што овозможува лесно следење на презентираниот материјал.

Низ целиот текст на збирката, авторите даваат систематизиран пристап кон третираните области преку постепено внесување на студентите од полесни кон потешки задачи и примери со цел полесно и поефикасно разбирање и совладување на материјалот.

За дел од областите се дадени и примери со дадени одговори за самостојна работа на студентите врз основа на претходно решени слични примери од истата област. Целиот

ракопис е изработен на високо техничко ниво. При изработката на трудот кандидатите навеле и голем број библиографски единици, од кои мнозинство припаѓаат на релевантна стручна и научна литература од домашни и странски автори.

Обемот и содржината на ракописот се во склад со Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов

Содржината на ракописот за учебникот „Електрични мерења – збирка задачи и проблеми“ по предметот *Електрични мерења*, како задолжителен предмет во трет семестар за студенти на сите насоки на Електротехничкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, со неделен фонд на часови 2+2+1, е целосно соодветна на усвоениот наставен план и програма и е логично структурирана со што води во насока на остварување на поставената цел и задачи на авторот.

Слични учебни помагала од соодветната област постојат во рамките на издавачката дејност на останатите универзитети во земјава, и тоа Техничкиот факултет при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола и Факултетот за електротехника и информациски технологии (ФЕИТ) при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Овие учебни помагала генерално ги следат наставните планови и програми на соодветните факултети и универзитети и не се целосно во склад со наставниот план и програма на Електротехничкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Дел од нив поголемо внимание посветуваат на инструментацијата и уредите за мерење отколку на процесот на мерењето, постапките за мерење и анализа на добиените резултати од мерењата, со што отстапуваат од наставната програма на нашиот факултет.

Понудената збирка задачи и проблеми по предметот *Електрични мерења* целосно е приспособена на фондот на часови 2+2+1 според соодветно добиената акредитација за овој предмет. Соодветно на тоа, сметаме дека ова учебно помагало е целосно и соодветно приспособено на потребните и барањата на студентите од I циклус студии на Електротехничкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Понудениот ракопис концизно и прецизно им овозможува на студентите да се запознаат и да го совладаат предметот *електрични мерења* и соодветно да ги прошират своите знаења и познавања од областа на електричните мерења во склад со потребите на современиот инженерскиот кадар.

Краток опис на содржината

Приложениот ракопис за учебното помагало „*Електрични мерења - Збирка задачи и проблеми*“ од авторот проф. д-р Влатко Чингоски и ас. докторанд м-р Билјана Читкушева-Димитровска вкупно содржи 115 страници текст, систематизиран во 8 глави и користена литература.

Сите делови од предметниот ракопис се меѓусебно поврзани во една целина и ја прикажуваат во целост проблематиката и прашањата од областа на електрични мерења за кои авторите сметаат дека треба да бидат изучувани од страна на студентите од техничките науки. Основна цел која авторите ја следат во подготовката на овој ракопис е запознавање на студентите со основите на електрични мерења и здобивање на знаења од областа на мерењата која претставува важен дел како во електротехниката, така и во секојдневниот живот.

Во првиот дел насловен *Определување на грешки при мерењата* авторите ги обработуваат видовите на грешки кои се јавуваат при процесот на мерење. Преку решени примери студентите може да се запознаат со проблемот на важноста на точноста при самиот процес на мерења и да ги дефинираат сите видови на грешки кои можат да се појават: апсолутна, релативна и процентуална грешка.

Во вториот дел *Мерења на напони и струи* авторите се задржуваат на мерења на еднонасочни напони и струи кои претставуваат најчести, но и наједноставни мерења. Најчести мерења кај колата со еднонасочна струја се: мерење на напон, мерење на струја, мерење на отпорност, мерење на моќност (директно или индиректно), проширување на мерното подрачје и сл.

Во третиот дел *Мерења на наизменични големини* авторите ги обработуваат мерењата на наизменични напони и струи. Во овој дел, преку примери се објаснети основните елементи при мерењата на наизменични струи и напони: максимална, средна и ефективна вредност. Исто така, се разработени исправувачи со еднострано и двострано исправување (Грецов спој), како и примери со мерење на отпорност кај наизменични кола и разликите помеѓу т.н. активна и омска отпорност.

Во четвртиот дел под наслов *Мерни мостови* авторите ги обработуваат електричните мерења со користење на мерни мостови и метод на компензација. Мостните методи се методи за прецизно мерење на различни електрични големини по принцип на урамнотежување на големини и се сметаат за едни од најпрецизните мерни методи. Сите мерни мостови се базираат на принципот на работа и урамнотежување на основниот, т.н. Винстонов мост. Покрај Винстоновиот мост обработени се и останатите мерни мостови (на пр. Максвелов мост, Виенов мост, Шерингов мост итн.) кои се користат за мерење на различни електрични големини.

Во петтиот дел *Мерења на електрична моќност и енергија* се обработени примери со мерење на моќност кај кола со еднонасочна струја и мерење на моќност со наизменична струја. Претставени се две методи за мерење на моќност: директна метода – со користење на ватметар и индиректна метода со користење на амперметар и ватметар. Кај трифазните наизменични системи се разработени две типични методи: директно мерење на моќност со три ватметри и директно мерење на моќност со два ватметри (т.н. Аронова врска).

Во шестиот дел *Струјни и напонски мерни трансформатори* авторите ги обработуваат индиректни мерењата на големи наизменични струи и напони. Кај овие мерења применета е индиректна метода за мерење со користење на соодветни мерни трансформатори (струјни и напонски мерни трансформатори) кои ги трансформираат мерените големини во вредности погодни за мерење.

Седмиот дел од збирката е посветен на т.н. *Специфични мерења (заземјување и дефекти на кабли)*, при што авторите обработуваат четири специјални случаи кои се јавуваат во процесот на електрични мерења: мерење на изолација во безнапонска состојба, мерење на отпор на изолација во работни услови, односно под напон, мерење на отпор на заземјување и отпорност на заземјувачи, како и мерни методи за определување на локација на дефект кај подземните енергетски и телекомуникациски кабелски водови.

Во осмиот дел *Мерења со помош на осцилоскоп* авторите преку примери ги анализираат мерењата на напон и струја со помош на аналоген осцилоскоп. Во примерите детално е објаснет начинот на добивање на основните елементи кај електричните сигнали: реак-to-реак вредност, амплитуда, период, фреквенција и фазно поместување.

Последниот дел е *Користената литература*, во кој авторите наведуваат библиографски единици што ја разработуваат проблематиката што е предмет на ракописот на учебното помагало, како и трудови кои авторите ги имаат публикувано од оваа област во меѓународни научни конференции.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на понудената содржина и оценката за квалитетот и соодветноста на третираните теми релевантни на областа електротехника, Рецензентската комисија оценува дека поднесениот ракопис од авторите *проф. д-р Влатко Чингоски* и *ас. докторанд м-р Билјана Читкушева-Димитровска* под наслов „Електрични мерења - Збирка задачи и проблеми“ одговара на критериумите за квалитет и приспособеност на наставните планови и програми и соодветно на тоа му предлага на **Наставно-научниот совет на Електротехничкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип:**

- Да го прифати Извештајот за содржината, оценката и предлогот на ракописот под наслов „Електрични мерења - Збирка задачи и проблеми“ изготвен од авторите проф. д-р Влатко Чингоски и ас. докторанд м-р Билјана Читкушева-Димитровска;
- Да го одобри издавањето и користењето на ракописот „Електрични мерења - Збирка задачи и проблеми“ изготвен од авторите проф. д-р Влатко Чингоски и ас. докторанд м-р Билјана Читкушева-Димитровска како учебно помагало по предметот Електрични мерења.

Рецензенти

Д-р Василија Шарац, редовен професор, с.р.
Д-р Сашо Гелев, редовен професор, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „МЕЃУНАРОДНО КАЗНЕНО ПРАВО”
ОД ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР Д-Р ОЛГА КОШЕВАЛИСКА И
ДОЦЕНТ Д-Р ЕЛЕНА МАКСИМОВА, ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр.1102-86/26 од 197. редовна седница на Наставно-научниот совет на Правен факултет, одржана на 24.9.2020 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р **Лазар Нанев**, вонреден професор, Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип;
- д-р **Ана Никодиновска-Крстевска**, вонреден професор, Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „МЕЃУНАРОДНО КАЗНЕНО ПРАВО” од **вонреден проф. д-р Олга Кошевалиска и доцент д-р Елена Максимова**, наменет за студентите на прв циклус студии на Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Правниот факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот со наслов „Меѓународно казнено право“ претставува учебникот кој е наменет како основна и задолжителна литература за изучување на истоимениот предмет „Меѓународно казнено право“, но и за предметот Европско казнено право.

Како што стои во студиската програма на Правниот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“, предметот Меѓународно казнено право е предвиден како избран предмет на прв циклус студии, за студентите на правни студии во Штип и во Струмица, на модулите Казнено право и Меѓународно право и Меѓународни односи, во VII семестар, со фонд на часови 3+2+1 и 8 кредити. Содржината на учебникот во целост соодветствува со наставната програма за предметот Меѓународно казнено право и ја опфаќа целосно наставната материја за оваа студиска програма.

Учебникот е наменет и според содржината одговара и може да се користи како дел од задолжителната литература за втор циклус на студии за следниве студиски програми:

- двогодишни студии по Европско право во чии рамки е предвиден предметот Европско казнено право како избран предмет во трет семестар на студии, со фонд на часови 3+2+2 и број на кредити 8;
- двогодишни студии по Казнено право во чии рамки е предвиден предметот Европско кривично право, како избран предмет во трети семестар, со фонд на часови 2+2+1 и број на кредити 6;
- едногодишни студии по Европско право во чии рамки е предвиден предметот Европско казнено право, како избран предмет во прв семестар, со фонд на часови 2+1+1 и број на кредити 4;
- едногодишни студии по Казнено право во чии рамки е предвиден предметот Европско казнено право како избран предмет во прв семестар, со фонд на часови 2+1+1 и број на кредити 4.

Како задолжителна литературна единица за наведените предмети од втор циклус учебникот Меѓународно казнено право е наменет за изучување на целосната наставната материја на овие предмети, предвидена со наставните програми.

Податоци за обемот на ракописот: Содржината на учебникот „Меѓународно казнено право“ е претставена на вкупно 365 страници во А4 формат, со проред 1, а употребен е фонт на букви Arial и големина на букви 11, согласно со Упатство за техничко уредување на учебници и учебни помагала во електронска форма (ОИДК. ОБ.15). Сметаме дека обемот на содржината на учебникот ги задоволуваат критериумите според бројот на часови предвидени за истоимениот предмет, според наставната програма и силабусот и истиот е во согласност со одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Во домашната правна литература и помеѓу академските учебници нема современ учебник по предметот Меѓународно казнено право, кој ја опфаќа целата национална и меѓународна легислатива. По предметот Меѓународно казнено право има учебник со наслов Меѓународно казнено право од 1998 година од академик Владо Камбовски, но истиот е во голем дел застарен. Имено, по издавањето на овој учебник се направени најголемите измени на материјата која е предмет на изучување на овој учебник, меѓу кои ќе ги вброиме конституирањето на Постојаниот меѓународен кривичен суд, конституирањето на Европол, Европска правда, новата легислатива за азил, меѓународна правна соработка. Оттука, од големо значење е објавувањето на учебникот „Меѓународно казнено право“, бидејќи за првпат со него се систематизира материјата во една целина која соодветствува со наставната програма и потребите од изучување на овој предмет. На студентите за првпат ќе им биде ставен на располагање академски учебник кој содржи теоретска обработка на сите значајни прашања и теми на меѓународното казнено право, кое денес е особено актуелно, со развојот но и интензивирањето на меѓународната полициска и судска соработка, но и со значајни институти како азилот кои се уредени со нови законски решенија од 2018 година. Во учебникот се опфатени содржини како Европскиот налог за апсење, Европски јавен обвинител, Европскиот систем за казнена евиденција и сл. кои содржини за првпат детално се обработуваат во учебник од високото образование. Особено сакаме да го апострофираме трудот на авторките да изработат детална анализа на претходноспоменатите теми кои за првпат се анализираат во македонската казнено-правна литература.

Во учебникот се содржани научните сознанија до кои авторките имаат дојдено во текот на својата 15-годишна научноистражувачка дејност која е во континуитет во полето на казненото и меѓународното право, со што е консултирана во значаен обем домашна и странска релевантна правна литература.

Од користената и цитирана литература во учебникот можевме да заклучиме дека авторките имаат значаен придонес кон науката во делот на публикации до областа на меѓународното казнено право. Искуството на авторките во оваа област е неспорно и е за огромна пофалба, земајќи ги предвид и бројните учества на меѓународни конференции од областа на меѓународното казнено право и меѓународната соработка во кривичната област, коешто искуство ја прави побогата содржината на учебникот.

Начинот на кој е обработена материјата, обработката на методските единици, користената литература го прави учебникот оригинално авторско дело на авторките во кое е сублимирано солидното познавање на материјата. Овој учебник воедно претставува значајно збогатување на научната литература на нашата академска заедница. Сметаме дека учебникот ќе биде корисен особено за студентите на прв и втор циклус студии и целата академска заедница, но содржините се интересни и за правните практичари и сите останати субјекти кои имаат интерес во оваа проблематика.

Краток опис на содржината: Учебникот е систематизиран во два дела – ПРВ дел: Меѓународно казнено право и ВТОР дел: Меѓународна казнена соработка. Првиот дел е составен од вкупно седум поглавја, а вториот дел содржи 9 (девет) поглавја, што значи учебникот содржи вкупно 16 (шеснаесет) поглавја, секое со посебна содржина, а во врска со целината на учебникот.

Во првото поглавје со наслов *Поим и предмет на меѓународното казнено право* авторките вложуваат напор да ја дефинираат оваа правна дисциплина, да ја утврдат нејзината правна природа и да го определат предметот на изучување на меѓународното казнено право. Ова е особен предизвик, од причини што меѓународното казнено право во еден дел е врзано за националното казнено право, а во другиот свој дел како правна дисциплина уредува многу содржини од меѓународното (јавно) право. Во ова поглавје е даден осврт и на изворите на меѓународното казнено право, земајќи ја предвид нивната комплексност и обработувајќи ги сите релевантни меѓународни и национални инструменти од 50-тите години на минатиот век па сè до ден-денес.

Во второто поглавје со наслов *Начелото на законитост во меѓународното казнено право* е обработено почитувањето на начелото на законитост во меѓународното казнено право. Овој дел е особено интригантен, заради бројните укажувања дека ова начело е прекршено при формирањето на Нирнбершкиот трибунал за осудување на воените злосторници од Втората светска војна.

Во третото поглавје е обработена содржината за *Репресивната власт на државата*, кое поглавје го утврдува просторното и временското важење на казнената јурисдикција на една држава во однос на останатите држави. Во ова поглавје се разработени и содржините за решавање на судир на законите, но и протегање на репресивната власт на нашата држава надвор од границите на РСМ.

Во четвртото поглавје со наслов *Граници на јурисдикција на државата* е елабориран институтот „имунитет“, неговите меѓународни извори, видовите на дипломатски мисии и имунитетот на различните рангови на претставници на држави согласно со Виенската конвенција за дипломатски односи од 1961 година и Виенската Конвенција од 1963 година. Исто така, обработени се и видовите на привилегии и имунитети пред Меѓународниот кривичен суд.

Во петтото поглавје е обработена содржината за *Меѓународниот кривичен суд* и тоа од ad hoc трибунали па сè до постојан меѓународен кривичен суд. Во овој дел се обработени Нирнбершкиот трибунал, Токискиот трибунал, Хашкиот трибунал за злосторствата извршени на територијата на поранешна Југославија и Трибуналот за Руанда. Во останатиот дел од ова поглавје е елаборирано конституирањето, надлежноста и постапката пред постојаниот Меѓународен кривичен суд.

Во шестото поглавје се обработени содржините за *Меѓународни кривични дела* и тоа како меѓународните кривични дела strictu sensu кои се во надлежност на МКС – геноцид, воени злосторства, злосторство на агресија и злосторства против човечноста, така и казнените дела против човечноста и меѓународното право од македонскиот Кривичен законик.

Во седмото поглавје се разработува содржината за *Азил* и тоа како од аспект на меѓународната уреденост на азилот (европската политика за азил), така и предвид е земено новото национално законодавство од 2018 година, односно Законот за меѓународна и привремена заштита. Ова поглавје е особено комплексно, имајќи предвид дека се работи за една од најактуелните теми во Европа, но и пошироко во светот – за т.н. мигрантска криза и огромниот број на лица кои транзитираат и сè уште транзитираат низ нашата држава, а бегаат од воените или кризните подрачја како Сирија, Авганистан, Ирак, Либија и сл.

Во вториот дел од учебникот е обработена меѓународната соработка во кривичната материја. Првично е даден општ осврт кон инструментите на казнено правна помош во кривичната материја, елаборирајќи ја општо потребата за меѓународно правна помош и соработка.

Во осмото поглавје од учебникот е опфатена *Екстрадицијата* како главен досегашен инструмент за предавање односно екстрадирање на лица заради кривичен

прогон во странска држава или заради издржување на казна затвор во странска држава. Екстрадицијата првично е анализирана согласно со меѓународното право, а во овој дел се наведени детално сите принципи коишто важат за истата согласно со Европската конвенција за екстрадиција, а потоа е даден преглед на екстрадицијата согласно со македонското казнено законодавство и Законот за меѓународна соработка во кривичната материја. Особено за пофалба е и обработувањето на Европскиот налог за апсење, еден од најкористените инструменти за меѓународна соработка на ниво на ЕУ, којшто има за цел да ја замени сложената и бирократска постапка за екстрадиција.

Во деветтото поглавје е опфатена содржината за признавање и извршување на странските казнени пресуди или т.н. постапка за егзекватура – како највисок дострел во признавањето на странската јурисдикција во домашното право.

Во десеттата глава од учебникот е даден детален приказ на *Трансферот на казнена постапка*, и тоа од наведување и разработување на изворите на правото за трансфер на казнените постапки па сè до постапката за трансфер согласно со македонското казнено законодавство.

Во единаесеттото поглавје е елабориран трансферот на осудени лица, како уште еден концепт на меѓународната соработка во кривичната материја. Оваа материја е обработена земајќи ја предвид Европската конвенција за трансфер на осудени лица, но и сите меѓународни и билатерални договори кои нашата држава ги има склучено со државите во регионот, но и пошироко.

Глава дванаесет по својата содржина е доста комплексна и се однесува на т.н. *Мала казнено-правна помош во кривичната материја*. Во ова поглавје е разработена меѓународната правна рамка на малата казнено-правна помош, но и националната и билатерална регулатива. Во ова поглавје се обработени следниве видови на мала казнено-правна помош: доставување на спонтани информации, доставување на списи, писмени докази и предмети во врска со кривична постапка, размена на определени информации и известувања, привремен пренос на лица лишени од слобода, прекугранични набљудувања, контролирана испорака, користење на лица со прикриен идентитет, заеднички истражни тимови, следење на комуникациите, испитување по пат на видеоконференција и телефонска конференција, претрес на простории и лица, конфискација на имот и имотна корист, доставување на изводи на казнена евиденција и заштита на лични податоци.

Глава тринаесет се однесува на *Меѓународната казнена евиденција* и во ова поглавје за првпат во еден високошколски учебник се елаборира законската рамка за функционирање на Системот за електронска кривична евиденција на ЕУ.

Глава четринаесет се однесува на *Меѓународната полициска соработка* и тоа преку двете агенции Интерпол и Европол. Посебно се обработени мандатите на овие две агенции, како и нивните бази на податоци и пристапот до истите. Исто така се обработени и Европскиот полициски колеџ - ЦЕПОЛ, Европската мрежа за превенција на криминалот и Заедничките истражни тимови и Конвенцијата за полициска соработка на Југоисточна Европа.

Во глава петнаесет се обработува Меѓународната судска соработка во кривичните предмети преку телата коишто ја овозможуваат истата: Европската судска мрежа и Европска правда. Во однос на Европска правда, за првпат во учебник во високото образование се дава целосен преглед на мандатот на Европска правда и на нејзината улога во помагање и овозможување на сите облици на судска соработка во кривичните предмети.

Во шеснаесеттата глава е даден преглед на идниот орган на ЕУ – Европскиот јавен обвинител, кој треба да започне со својата работа во ноември 2020 година. Во ова поглавје е даден приказ на неговото конституирање, процес кој траеше повеќе од една деценија, како и на мандатот на ЕЈО да гони за кривичните дела кои се на штета на финансиите и буџетот на ЕУ.

ЗАКЛУЧОК

Учебникот „Меѓународно казнено право“ методолошки е одлично приспособен за совладување на испитната материја и за постепено совладување на предметната програма на предметите Меѓународно казнено право и Европско казнено право. Студентите ќе имаат можност да се здобијат со богати теоретски знаења во сите аспекти на меѓународното казнено право и на меѓународната соработка во кривичната материја во овој учебник. Авторките создале самостојно авторско дело преку правилно користење на богатата литература и подготвиле современ и европски учебник.

Врз основа на изнесеното имаме чест и задоволство да му предложиме на **Наставно-научниот совет на Правниот факултет во Штип овој ракопис насловен „Меѓународно казнено право“** да биде издаден како учебник за студентите од прв и втор циклус студии на Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Рецензенти

Д-р Лазар Нанев, насловен вонреден професор, с.р.

Д-р Ана Никодиновска-Крстевска, вонреден професор, с.р.

**РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ“
ОД ПРОФ. Д-Р ЈОВАН АНАНИЕВ, ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр.1102- 7676/15 од 196. редовна седница на Наставно-научниот совет на Правниот факултет, одржана на 18.8.2020 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- **д-р Панде Лазаревски**, редовен професор на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје;
- **д-р Славејко Сасајковски**, редовен професор на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис **„ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ“** од авторот проф. д-р Јован Ананиев наменет за студентите на прв циклус студии на Правниот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Правниот факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот „Политички систем“ претставува учебник по предметот Политички систем, којшто е задолжителен предмет во втор семестар на студиските програми Правни студии и Медиумски студии и односи со јавноста на Правниот факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, со 6 ЕКТС и два часа предавања и два часа вежби неделно. Тематските единици на учебникот и неговата содржина во потполност соодветствуваат со програмата по предметот Политички систем, којашто е дел од акредитираниот елаборат по двете гореспоменати студиски програми.

Податоци за обемот на ракописот: Учебникот „Политички систем“ е предаден на рецензија во форма на компјутерски обработен текст на 147 страници со големина на букви 10, фонт Arial и единечен проред.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: На правните факултети при државните и приватните университети во државата се објавени неколку учебници по предметот Политички систем, но истите не соодветствуваат во целост со предметната програма на Политички систем, којшто се изучува на Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. На овој универзитет е објавен учебник со наслов „Политички систем“ во 2015 година од авторот проф. д-р Јован Ананиев, но меѓувреме се настанати одредени промени во македонскиот политички систем, политичкиот систем на Европската Унија, како и одредени промени во изборните и партиските системи и затоа се наметнува потребата од обновување и дополнување на првото издание.

Краток опис на содржината: Првата тема *Политика и политички систем* дава поимно определување на политиката, нејзиното разграничување од останатите општествени категории, нејзиното сфаќање низ историјата и јазичното разграничување на поимите politics, policy и polity. Се дефинира поимот политички систем како научна дисциплина и како политичка реалност и се објаснува неговата структурна и функционална поставеност.

Втората тема *Интереси, власт и моќ* дава дефинирање на политичките интереси како централна категорија во политиката и нивно споредување, заради полесно разбирање, со интересите во различните сегменти од општеството. Во продолжение се определуваат поимите моќ и власт како централни поими во политиката и се поврзуваат меѓусебно, но и со останатите политички феномени.

Третата тема *Политички партии и партиски системи* ја обработува една од најважните политички институции - политичката партија. Се дефинира поимот политичка партија, се дава осврт на нејзиниот развој и се објаснува нејзината функција во политичкиот систем. Во посебен дел се дава објаснување на значењето на партиското членство и трендот на опаѓањето на интересот за членување. Се објаснуваат различните модели на партиско организирање и видовите на партиски системи.

Четвртата тема *Идеологија* е логички поврзана со претходната тема и се објаснува поимот на партиската идеологија, се прикажуваат различни типологии на идеологии и се објаснуваат подваријантите на лево ориентираните, центар ориентираните и десно ориентираните политички партии. Во еден посебен дел се објаснуваат различните теоретски аспекти на т.н. полидимензионална партиска идеологија.

Петтата тема *Избори, изборни системи и изборна кампања* дава опис на еден од најважните демократски феномени - изборите и нивната функција во политичкиот систем од аспект на легитимација на власта на различни нивоа. Во продолжение се даваат објаснувања за различните видови на изборни системи со приказ на нивните предности и слабости и каде можат најсоодветно да се применат. Во последниот дел од темата се објаснуваат карактеристиките на изборната кампања, кои се нејзините фази и како таа може да придонесе за поголем успех на учесниците на изборите.

Шестата тема *Етика и политика* се однесува на една од најконтроверзните релации во општеството - етичноста во политиката. Се дефинира терминот етика и се дава опис на најпроблематичните ситуации во политиката каде што е тешко да се зборува за етичкото. Во оваа тема се проблематизира и релацијата меѓу етичкото и законското и се проблематизира етичноста во текот на изборната кампања.

Седмата глава *Демократија и дигитална демократија* го објаснува значењето на поимот демократија, нејзините основни карактеристики и видовите на демократија. Во посебен дел се разработува правната рамка за непосредните и посредните облици на демократија во македонскиот политички систем. Во последниот дел се обработуваат новите форми на дигитална демократија и учеството на граѓаните на избори преку електронско гласање и нивно учество во дигиталните форми на одлучување и политичко предлагање на одлуки.

Осмата тема *Човекови права* дава опис на карактеристиките на човековите права, на поважните документи на Организацијата на обединетите нации и на Советот на Европа, а во последниот дел се осврнува на улогата на граѓанското општество во заштитата на човековите права.

Деветтата тема *Јавна (државна) администрација и јавна (применета) политика* дава поимно определување на јавната администрација и државната администрација, нејзината структура и улогата во политичкиот систем. Во следните делови се дефинира поимот јавна односно применета политика како процедурален аспект на политиката и се објаснуваат видовите на јавни политики, фазите во нивното креирање и нивната меѓусебна поврзаност.

Десеттата тема *Локална самоуправа* ја обработува локалната самоуправа како политичка реалност, но и како правна категорија со сите нејзини карактеристики. Се дава опис на развојот на општините, степеноста и типизацијата на локалната самоуправа, изворните и споделените надлежности, функциите во политичкиот систем, моделите на финансирање на општините и начинот на соработка со централната власт.

Единаесеттата тема *Македонскиот политички систем* се објаснува надлежноста на македонското Собрание во нормативната, изборната и финансиската сфера, како тоа е организирано и како врши контрола. Во вториот дел се обработени начинот на избор на Владата, нејзините надлежности и релацијата која ја имаат со Претседателот и Собранието. Во наредниот дел се обработува изборот и надлежноста на Претседателот како дел од извршната власт.

Дванаесеттата глава *Политичкиот систем на Европската Унија* го објаснува историскиот развој на Европската Унија, суштината на примарното законодавство, надлежноста и начинот на избор на Европскиот парламент, надлежноста на Европскиот совет и неговиот состав, надлежноста на Советот на министри и неговата релација со Европскиот парламент и Европската комисија и составот и надлежностите на Европската комисија.

Тринаесеттата тема *Британскиот политички систем* го обработува политичкиот систем на една од најрепрезентативните држави со парламентарна демократија и овде се објаснети спецификите на овој систем, поставеноста на Домот на комуните и Домот на лордовите како дел од британскиот Парламент, надлежностите и начинот на избор на британската Влада и надлежностите и спецификите на британскиот Монарх.

Четиринаесеттата тема *Претседателскиот политички систем на Соединетите Американски Држави* дава објаснување на развојот на овој политички систем како типичен претседателски систем, се објаснува начинот на избор и надлежностите на Претседателот и неговите релации со Конгресот, се објаснува поделеноста на Конгресот на Претставнички дом и Сенат со назначување на нивните специфики, како и механизмите на контрола кои ги има законодавната власт врз извршната власт.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на прегледот на ракописот „Политички систем“ од проф. д-р Јован Ананиев заклучуваме дека се опфатени сите потребни теми кои се неопходни за разбирање и учење на материјата по предметот Политички систем. Материјалот е базиран на релевантна и современа литература и се користат современи правни акти за поткрепа на содржината. Стилот на обработка на темите е разбирлив и е приспособен на студенти од прва година на прв циклус студии. Материјалот соодветствува на предметната програма на Политички систем, која се изучува на Правниот факултет.

Ракописот го категоризираме како учебник и му предлагаме на **Наставно- научниот совет на Правниот факултет да ја прифати оваа рецензија и да се објави како учебник на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.**

Рецензенти

Д-р Панде Лазаревски, редовен професор, с.р.

Д-р Славејко Сасајковски, редовен професор, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ „СМЕТКОВОДСТВО“ - ПРАКТИКУМ ОД ПРОФ. Д-Р МАРИЈА
МАГДИНЧЕВА-ШОПОВА, ФАКУЛТЕТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, како и врз основа на Одлуката број 2102-108/13 од 2.6.2020 година донесена на 226. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика, избрани сме за рецензенти за изготвување на извештај-рецензија на ракописот со наслов „СМЕТКОВОДСТВО“ од авторката проф. д-р Марија Магдинчева-Шопова, наменет за студентите на прв циклус студии на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. По прегледувањето на ракописот до Наставно-научниот совет Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот со наслов „СМЕТКОВОДСТВО“ е подготвен според стандардната методологија за изработка на ракописи во согласност со Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. Исто така, обемот и содржината на ракописот ги задоволуваат критериумите и одредбите за бројот на часови според горенаведениот Правилник. Материјалот во овој ракопис е поделен на 10 (десет) тематски поглавја кои се предвидени за обработување на часовите по вежби на студентите по предметот Основи на сметководство. Ракописот е наменет за студентите на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип при реализација на наставната програма по задолжителниот предмет Основи на сметководство (IV семестар, број на часови 3+2+2) на насоката Бизнис администрација во Штип и Скопје и изборниот предмет Основи на сметководство на насоката Бизнис логистика (IV семестар, број на часови 2+1+1) во Штип, Скопје и Гевгелија, како и изборниот предмет Основи на сметководство на насоките Туризам (I семестар, број на часови 2+1+1) во Гевгелија и во Штип, Хотелско-ресторанска насока во Штип, Скопје и Гевгелија (V семестар, број на часови 2+1+1) и Гастрономија и исхрана (I семестар, број на часови 2+1+1) во Штип.

Податоци за обемот на ракописот: Ракописот насловен како „Сметководство“ се состои од 62 страници кои се систематизирани во 10 (десет) тематски единици. Ракописот е пишуван во согласност со Упатството за техничко уредување на учебници и учебни помагала во електронска форма, односно во А4 формат, со нормален проред, со употреба на фонтот Ариал, со големина на буквите 11.

Податоци за постоење на ист или сличен наслов: Ракописот насловен како „Сметководство“ содржи квалитетни практични содржини кои ќе им бидат од голема помош на студентите во учењето и совладувањето на наставните содржини по предметот Основи на сметководство. Фактот што ваков тип на ракопис за првпат се објавува на Факултетот за туризам и бизнис логистика - Гевгелија при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип само ја потврдува важноста на ракописот за студентите.

Краток опис на содржината: Со цел на полесен начин и да се олесни пристапот во учењето и совладувањето на наставната содржина на предметот Основи на сметководство, тематските единици во овој ракопис се креирани да им овозможат на студентите да го применат стекнатото теоретско знаење во практична реализација. Секоја тематска единица е креирана во согласност со соодветното тематско поглавје од учебникот „Сметководство“.

Преку реализација на соодветните прашања за истражување и вежби студентите имаат можност за практична разработка и дополнување на стекнатото знаење за соодветното тематско поглавје. Реалниот пристап во креирањето на прашањата за истражување и вежбите ги оспособува студентите за практично наоѓање на решенија во соодветни слични состојби во текот на реалното работење. Вежбите исто така претставуваат начин и метод за поттикнување на практично решавање на сметководствените проблеми и активно учество на студентите во реализација на наставната содржина по предметот Основи на сметководство.

Првата тематска единица насловена *Вовед во сметководство* содржи дваесет прашања за истражување поврзани со основите на сметководството и практичното извршување на сметководството во претпријатијата.

Втората тематска единица со наслов *Законска регулатива за сметководство* содржи дваесет прашања за истражување кои се однесуваат на законската регулатива за извршување на сметководството, општите услови за работа како сметководител, функцијата и организациската поставеност на Институтот на сметководители и овластени сметководители.

Третата тематска единица која е насловена *Подготвување на сметководствени информации* содржи прашања за истражување поврзани со проблематиката за подготвување на сметководствени информации и процесот на книжење, пренос на податоците и постапката за сметководствена евиденција во претпријатијата.

Четвртата тематска единица со наслов *Сметководствени настани* содржи дваесет прашања за истражување и вежби поврзани со сите аспекти за сметководствените настани, изготвување на биланс на состојба, како и влијанието на различни видови сметководствени настани на активата и пасивата на билансот на состојба.

Петтата тематска единица која е со наслов *Биланс на состојба* од содржински аспект се состои од дваесет прашања за истражување кои се поврзани со основните финансиски извештаи, билансот на состојба како основен финансиски извештај и принципите на билансирање.

Шестата тематска единица насловена како *Евиденција на тековни средства* се состои од група на прашања (дваесет прашања) поврзани со евиденцијата на тековните средства, како и методите за евиденција на залихите на материјалите, резервните делови, ситниот инвентар, амбалажата и автогумите.

Седмата тематска единица со наслов *Трошоци* од содржински аспект се состои од дваесет прашања за истражување поврзани со трошоците, видовите трошоци (материјални и нематеријални трошоци), како и трошоците за плата и надоместоци за вработените.

Осмата тематска единица насловена како *Евиденција на обврски и капитал (извори на средства)* се состои од дваесет прашања за истражување кои се поврзани со евиденцијата на изворите на средства (обврските и капиталот).

Претпоследната или деветта тематска единица со наслов *Принципи на мерење на финансискиот резултат на претпријатието* од содржински аспект се состои од дваесет тематски прашања поврзани со принципите за мерење на финансискиот резултат на претпријатието.

Десеттата тематска единица насловена како *Приходи, расходи и финансиски резултат на претпријатието* се состои од дваесет прашања за истражување кои се однесуваат на приходите, расходите и финансискиот резултат на претпријатието, од аспект на пресметувањето и сметководствена евиденција на добивката и загубата.

Како рецензенти на овој ракопис, цениме дека е напишан на соодветен разбирлив начин не само за студентите туку и за сите субјекти кои имаат потреба од истиот, без разлика на тоа дали се студенти или лица кои работат во праксата како сметководители

односно овластени сметководители. Ракописот е пишуван на македонски јазик и истиот може да се користи од страна на сите единици и субјекти на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип. Од содржински аспект и од аспект на обемност овој ракопис ги задоволува барањата предвидени со Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, како и критериумите и одредбите за бројот на часови според горенаведениот Правилник.

З А К Л У Ч О К

Врз основа на гореизнесеното, по основ на ракописот насловен како „Сметководство“, може да се заклучи дека овој ракопис придонесува за проширување и надополнување на наставната содржина, а сето тоа во согласност со студиската програма и наставните програми за студентите при реализација на наставната програма по задолжителниот предмет Основи на сметководство (IV семестар, број на часови 3+2+2) на насоката Бизнис администрација во Штип и Скопје и изборниот предмет Основи на сметководство на насоката Бизнис логистика (IV семестар, број на часови 2+1+1) во Штип, Скопје и Гевгелија, како и изборниот предмет Основи на сметководство на насоките Туризам (I семестар, број на часови 2+1+1) во Гевгелија и Штип, Хотелско-ресторанска насока во Штип, Скопје и Гевгелија (V семестар, број на часови 2+1+1) и Гастрономија и исхрана (I семестар, број на часови 2+1+1) во Штип, за кои ракописот е од посебна важност.

Конкретното и јасно презентирање на содржината на прашањата за истражување и вежбите во тематските единици им го олеснува пристапот на студентите во совладување на практичните барања и истовремено ги подготвува за практично извршување на соодветни активности поврзани со сметководственото работење.

Врз основа на гореискажаното, како Рецензентска комисија на **Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип со задоволство му предлагаме ракописот „СМЕТКОВОДСТВО“ од авторката вон. проф. д-р Марија Магдинчева-Шопова да го прифати како ПРАКТИКУМ.**

Рецензенти:

д-р **Александра Митровиќ**, доцент, Факултет за хотелиерство и туризам-Врњачка бања, Универзитет во Крагујевац – Р.Србија
д-р **Неда Петроска Ангеловска**, редовен професор, Економски институт, Универзитет „Св.Кирил и Методиј“ – Скопје

РЕЦЕНЗИЈА
НА УЧЕБНИКОТ „СМЕТКОВОДСТВО“ ОД Д-Р МАРИЈА МАГДИНЧЕВА-
ШОПОВА, ФАКУЛТЕТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ -Штип, како и Одлуката бр.2102-108/12 од 226. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика, одржана на 2.6.2020 година, избрани се следните рецензенти:

- д-р **Александра Митровиќ**, доцент, Факултет за хотелиерство и туризам – Врњачка Бања, Универзитет во Крагуевац – Р.Србија;
 - д-р **Неда Петроска-Ангеловска**, редовен професор, Економски институт, Универзитет „Св.Кирил и Методиј“ - Скопје
- за изготвување извештај, рецензија на приложениот ракопис „СМЕТКОВОДСТВО“ од проф. д-р **Марија Магдинчева- Шопова** наменет за студентите на прв циклус студии на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика го поднесува следниот

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот „СМЕТКОВОДСТВО“ е наменет првенствено за студентите од Факултетот за туризам и бизнис логистика како основна литература при реализација на наставната програма по задолжителниот предмет Основи на сметководство (IV семестар, број на часови 3+2+2) на насоката Бизнис администрација во Штип и во Скопје и изборниот предмет Основи на сметководство на насоката Бизнис логистика (IV семестар, број на часови 2+1+1) во Штип, Скопје и Гевгелија, како и изборниот предмет Основи на сметководство на насоките Туризам (I семестар, број на часови 2+1+1) во Гевгелија и Штип, Хотелско-ресторанска насока во Штип, Скопје и Гевгелија (V семестар, број на часови 2+1+1) и Гастрономија и исхрана (I семестар, број на часови 2+1+1) во Штип.

Податоци за обемот на ракописот: Ракописот е напишан на А4 формат, нормален проред, фонт Arial со македонска поддршка, големина на буквите 11 и има вкупно 202 страници. Предложениот обем и содржина ги задоволуваат критериумите според предвидениот број часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. Ракописот е подготвен според пропишаната Наставна програма и барањата кои се поставуваат пред студентите на прв циклус студии и е подготвен за да даде основни сознанија за задолжителниот предмет.

Краток опис на содржината: Учебникот е напишан на оригинален начин, со јасен и разбирлив јазик. Ракописот методолошки е структуриран во десет тематски целини-глави кои меѓу себе се надополнуваат. Во секоја тематска целина се разработени основните, потребата и значењето на сметководството како основен јазик во бизнисот и работењето на претпријатието. Секоја тематска целина започнува со кратко информативно појаснување за содржината на тематската целина која е предмет на обработка во истата, а на крајот завршува со дел наменет за прашања за истражување и дискусија. Учебникот се состои од десет тематски целини: 1. Вовед во сметководство; 2. Законска регулатива за сметководство; 3. Подготвување на сметководствени информации; 4. Сметководствени настани; 5. Биланс на состојба; 6. Евиденција на тековни средства; 7. Трошоци; 8. Евиденција на обврски

и капитал (извори на средства); 9. Принципи на мерење на финансискиот резултат на претпријатието; и 10. Приходи, расходи и финансиски резултат на претпријатието.

Во првата глава, насловена како *Вовед во сметководството*, обработени се најелементарните поими кои се однесуваат на запознавање со поимот сметководство, книговодство и финансиското сметководство, дефинирањето и значењето на сметководството. Втората глава ја разработува законската регулатива за сметководството, професијата сметководител, како и условите за стекнување право за работа како сметководител и овластен сметководител. Подготвувањето на сметководствените информации, системот на двојна евиденција во сметководството, правилата и постапката за евидентирање се обработени во третата глава. Основните сметководствени настани и нивното влијание врз билансот на состојба и промените кои ги предизвикуваат се разработени во четвртата глава. Петтата глава ги разработува основните финансиски извештаи со посебен осврт на билансот на состојба и сметководствената равенка. Во шестата глава е објаснета евиденцијата и видовите тековни средства. Трошоците, видовите трошоци и евиденцијата на материјалните и нематеријални трошоци се предмет на обработка во седмата глава. Осмата глава ја разработува евиденцијата на обврските и капиталот односно е посветена на изворите на средства. Во деветтата глава се појаснети принципите на мерење на финансискиот резултат на претпријатието, додека последната десетта глава ги објаснува приходите, расходите и финансискиот резултат на претпријатието.

Составен дел на секоја тематска единица со цел на студентите да им се овозможи поедноставен пристап во совладување на материјата, разбирање на посложените поими и поврзување на теоретските со практичните концепти, по завршување на секоја тематска единица, содржани се прашања за истражување и дискусија. Ваквиот начин на конципирање на материјата им овозможува на студентите самите да проверат дали целосно ја разбрале наставната материја. На крајот од одредени тематски поглавја се дадени и задачи со решенија кои овозможуваат самопроверка на знаењето, со цел олеснување на студентите во подготвувањето на испитот по предметот Сметководство. Крајот на ракописот за учебник завршува со соодветно нотирање на библиографските единици на користена и консултирана литература, од домашни и странски автори, а се однесуваат на монографски единици, периодични списанија, статии, извештаи и интернет страници.

Може да се констатира извонредна систематичност во презентирањето на содржините на ракописот. Преку начинот на обработка на материјата, авторот покажува големо стручно и научно познавање на проблематиката која е предмет на обработка. Начинот на појаснување на теоретските прашања од областа на сметководството е поврзан со практични примери поврзани со работењето во практиката. Целосното и експлицитното презентирање на проблематика од областа на сметководството, претставува предуслов и создава можност за користење на овој ракопис не само за студентите, туку и пошироко.

ЗАКЛУЧОК

Учебникот „СМЕТКОВОДСТВО“ од авторката проф. д-р Марија Магдинчева-Шопова претставува стручна публикација која содржи голем број елементи од истражувачкиот, практичниот и наставно-образовниот пристап во областа на сметководството. Обработените тематски единици се во согласност со Наставниот план и содржините на предметот Сметководство.

Предложениот ракопис претставува успешен обид на авторката да претстави научен материјал со висок квалитет, кој им овозможува на студентите и корисниците стекнување пошироки знаења од областа на сметководството.

Врз основа на изложеното може да се заклучи дека предложениот ракопис-учебник насловен како „СМЕТКОВОДСТВО“ е во согласност со студиската програма и наставниот план на Факултетот за туризам и бизнис логистика и содржините на предметот Сметководство. Од научен и педагошки аспект, предложениот ракопис го поседува потребното ниво соодветно за студентите на прв циклус студии.

Оттука, како Рецензентска комисија на **Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип со задоволство му предлагаме ракописот „СМЕТКОВОДСТВО“ од авторката вон. проф. д-р Марија Магдинчева-Шопова да го прифати како УЧЕБНИК.**

Рецензенти

Д-р **Александра Митровиќ**, доцент, Факултет за хотелиерство и туризам - Врњачка Бања, Универзитет во Крагуевац – Р.Србија, с.р.

Д-р **Неда Петроска-Ангеловска**, редовен професор, Економски институт, Универзитет „Св.Кирил и Методиј“ – Скопје, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ ЗА УЧЕБНИК
„ОДБРАНИ ПОГЛАВЈА НА КЛИНИЧКА БИОХЕМИЈА ЗА ЛАБОРАНТИ”
ОД ВОНРЕДЕН ПРОФ. Д-Р ДАНИЈЕЛА ЈАНИКЕВИЌ-ИВАНОВСКА,
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр.2002-148/8 од 245. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 9.9.2020 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Слобода Цекова-Стојкова, редовен професор на Медицински факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј” – Скопје;
- д-р Биљана Горѓеска, редовен професор на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „Одбрани поглавја на Клиничка биохемија за лаборанти” од вон. проф. д-р Данијела Јаникевиќ-Ивановска, наменет за студентите на прв циклус студии на Медицински факултет при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултет за медицински науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот со наслов „Одбрани поглавја на Клиничка биохемија за лаборанти” од вон. проф. д-р Данијела Јаникевиќ-Ивановска е наменет за студентите од студиската програма за лаборанти од Високата школа при Факултетот за медицински науки, прв интегриран циклус на студии. Ракописот е во согласност со планот и програмата на истоимениот предмет кој се слуша во III година (V и VI семестар) или (VI семестар), зависно од акредитираната програма со број на часови (3+2+1) 6 кредити, задолжителен и основен предмет за студиската програма на лаборанти.

Ракописот е напишан на македонски јазик, едноставен и разбирлив за студентите. Содржината е поделена на предговор и осумнаесет поглавја. Составен дел од ракописот е и содржината на целиот материјал поставена на почетокот, како и литература и биографија на крајот од ракописот. Содржи информации од одбрани поглавја од клиничката биохемија, основни и најнови методи и принципи за испитување на телесните течности. Поради тоа е погоден не само за студентите од Високата школа - Факултет за медицински науки, туку може да се користи и за други сродни области кои ги проучуваат студентите од Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Исто така, одбрани поглавја на овој ракопис се наменети и за студентите специјализанти кои се на специјализација од областа на клиничката биохемија.

Ракописот кој им е доставен на рецензентите претставува целосен материјал преку кој студентите ќе можат да добијат сознанија потребни за предметната материја, но и ќе може целосно да се реализираат барањата на предметната програма и ЕКТС системот.

Податоци за обемот на ракописот: Ракописот е образложен во текст од вкупно 183 страници. Трудот е пишуван во А4 формат со нормален единичен проред, употребен е фонт Arial и со големина на буквите 11. Материјалот е подготвен во 18 методски единици, распоредени во согласност со Наставната програма. Соодветно и правилно се цитирани

55 референци, истите наведени во поглавјето литература. Ракописот е поткрепен со 105 слики од кои повеќето оригинални и сопствени со шематски прикази за подобро разбирање на техниките и начините на кои функционираат анализаторите кои се употребуваат во биохемиските лаборатории. Обемот и содржината на ракописот ги задоволуваат критериумите според бројот на часови за предавања и вежби предвидени за соодветниот предмет на Факултетот за медицински науки, како и според одредбите на Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Ракописот е резултат на опсежно пребарување на обемната стручно-научна литература на домашните и светски простори. Постоечките ракописи не се во корелација со предметната содржина на Клиничка биохемија за лаборанти, за студиската програма на медицински лаборанти.

Авторката на јасен и едноставен начин, со разбирлив стил на ракописот сублимирано ја претставува материјата која се изучува во овој предмет. Од особена важност е да се потенцира специфичниот пристап кон содржините со цел да се прикаже и потенцира практичното значење на современите сознанија на новите техники на испитувања на телесните течности, со коешто се потврдува темелниот пристап во подготовката на ракописот.

Краток опис на содржината: Во овој учебник се објаснети осумнаесет тематски единици во кои се образложени современите испитувања на биолошкиот материјал.

Во првата тематска единица *Вовед* авторката накусо дава осврт за читателот за основните принципи на клиничката работа од областа на клиничка биохемија.

Втората тематска единица е наменета за запознавање на студентите лаборанти за основните принципи и текот на работа, како и потребната документација за функционирање на медицинска лабораторија.

Трета тематска единица *Акредитација* претставува постапка со која се потврдува оспособеноста за извршување на одредени задачи. Авторката ја потенцира важноста на акредитацијата на лабораториите. Акредитација е инструмент со кој се остварува довербата во компонентност врз база на меѓународни стандарди за вршење на одредени работи во дефинираниот обем на работа.

Во четвртата, петтата и шестата тематска единица со наслов *Биолошки материјал, крв урина и други телесни течности* се опишани важноста на подготовката на пациентот и правилниот начин на земање на хуманиот материјал за испитување.

Во седмата тематска единица *Автоматизација* е опишана значајноста на воведувањето на автоматизирани анализатори во лабораториската медицина како еден од условите за намалување на бројот на медицински грешки и во подобрување на сигурност на пациентите. Целта на воведување на автоматизацијата во клиничката лабораторија е унапредување на добивање на валидни резултати на пациентите по пат на точност и доследност на лабораториските иследувања.

Од особена важност авторката во осмата тематска единица детално ги опишува употребуваниите *методи во клиничката биохемија*, што се основен предуслов за изработка и добивање на точни и валидни резултати од страна на лаборантите.

Од особена важност е да се потенцира дека посебен осврт е даден во деветтата тематска единица, каде што детално е обработена важноста на испитувањето на *крвната слика* како хематолошка анализа која е од витално значење за состојбата на организмот.

Во десеттата тематска единица се опишува дијагностичкото значење на *јаглехидрати*, со опис на класичните и најсовремени методи на испитувања на глукозата, како и последиците од патолошките вредности и заболувањето *Diabetes mellitus*. Објаснето

е и делувањето на инсулиноот како важен дел од дијагностиката на метаболизмот на јаглевихидрати. Посебен осврт е даден и на значењето на дијагностичката вредност на HbA1c која се користи за квантитативна процена на просечната глукоза во текот на периодот, усогласена со животот на еритроцитите.

Во еднаесеттата тематска единица од ракописот се опишува дијагностичкото значење на протеините, како и методите за нивно одредување. Посебен акцент е ставен на глобулинската фракција на протеините во која се опфатени имуноглобулините како значајни фактори за имунолошката состојба на организмот.

Во дванаесеттата тематска единица се опишана *липидите* како едни од основните биохемиски параметри кои се испитуваат за општата состојба на организмот и ризик фактори од нивната патолошка вредност.

Во тринаесеттата тематска единица авторката го истакнува дијагностичкото значење на *ензимите*, методите со кои се испитуваат, како и нивна примена во дијагностика на различната патологија.

Во четиринаесеттата тематска единица се опишани *Деградационите продукти* и се истакнува важноста за точно и навремено дијагностицирање, терапија и контрола на широк спектар на заболувања.

Во петнаесеттата тематска единица се опишани важноста на одредувањето на *електролитите* во организмот, како микро и макроеlementи, кои се од витално значење.

Во шеснаесеттата тематска единица се опишани одредувањето на одделни *витамини* кои се испитуваат во биохемиските лаборатории, како и нивното значење.

Во седумнаесеттата тематска единица се опишани одредувањето и значењето на *тироидните хормони*, како едни од битните алки во метаболизмот на организмот.

Во последната осумнаесетта тематска единица се опишани методологијата и значењето на *туморските маркери*, како параметри за дијагностицирање, мониторинг и ефект од соодветната терапија.

ЗАКЛУЧОК

Ракописот „Одбрани поглавја на Клиничка биохемија за лаборанти” од вон. проф. д-р Данијела Јаниќевиќ-Ивановска ги опфаќа сите содржини од теоретски аспект, според Наставната програма и содржина на истоимениот предмет за студентите на прв циклус за студиската програма Лаборанти на Високата школа на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” – Штип. Со издавање на овој ракопис студентите ќе имаат можност да го изучуваат потребниот материјал за теоретска настава во соодветен обем на македонски јазик.

Приложениот ракопис во целост ги задоволува критериумите за учебник, како и условите за издавање пропишани според Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев” - Штип.

Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на ФМН при УГД - Штип ракописот „Одбрани поглавја на Клиничка биохемија за лаборанти” од вон. проф. д-р Данијела Јаниќевиќ-Ивановска да биде издаден како учебник за студентите лаборанти на Високата школа на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” - Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Слобода Цекова-Стојкова, редовен професор, с.р.
Д-р Билјана Ѓорѓеска, редовен професор, с.р.

ПРЕГЛЕД
на наслови на теми за изработка на магистерски и специјалистички трудови
одобрени од наставно-научниот совет на единицата

ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ	Наслов на тема	Одлука	Ментор	Студент
1.	Инциденца и преваленција на туберкулоза во Република Северна Македонија во период 2010 – 2019 година	2002-169/29 од 7.10.2020 год.	Проф. д-р Милка Здравковска	Надежда Лисинац